

145215

**FEN-EDEBİYAT VE EĞİTİM FAKÜLTESİ
BİYOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK
TUTUMLARI İLE BAŞARILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

145215
Bünyamin AYDIN

**Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

**Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı için Öngördüğü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır

**İzmir
2004**

145215

**FEN-EDEBİYAT VE EĞİTİM FAKÜLTESİ
BİYOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK
TUTUMLARI İLE BAŞARILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Bünyamin AYDIN

**Dokuz Eylül Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

Danışmanlar:

Doç. Dr. Yusuf KUMLUTAŞ

Yrd. Doç. Dr. Nergüz BOZKURT

**Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı için Öngördüğü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

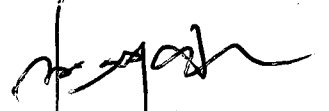
olarak hazırlanmıştır

İzmir

2004

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum 'Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki' adlı çalışmamın; tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynaklarda gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

23.07.2004

Bünyamin AYDIN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

İş bu çalışmada, j¼rimiz tarafından Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Biyoloji Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışman): Doç. Dr. Yusuf KUMLUTAş

¼ye: Prof. Dr. İsa G¼KLER

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Oğuz SERİN

ONAY

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylıyorum.

27.1.2004

Prof. Dr. Sedef GİDENER
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv.Kodu:

* Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tez Yazarının

Soyadı: AYDIN

Adı: Bünyamin

**Tezin Türkçe Adı: Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğrencilerinin
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki**

**Tezin Yabancı Dildeki Adı: The Correlation between Faculty of Science and
Faculty of Education Students' Attitudes Towards Being a Teacher and Their
Achievement**

Tezin Yapıldığı

Üniversite : DOKUZ EYLÜL Enstitü : EĞİTİM BİLİMLERİ Yılı: 2004

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü	1-Yüksek Lisans	(X)	Dili : Türkçe
	2-Doktora	()	Sayfa Sayısı : 63
	3-Sanatta Yeterlilik	()	Referans Sayısı : 155

Tez Danışmanlarının

Ünvanı : Doç. Dr.

Adı : Yusuf

Soyadı : KUMLUTAŞ

Ünvanı : Yrd. Doç. Dr.

Adı : Nergüz

Soyadı : BOZKURT

Türkçe Anahtar Kelimeler :

- 1- Tutum
- 2- Akademik Başarı
- 3- Biyoloji
- 4- Öğretmen Adayı

İngilizce Anahtar Kelimeler

- 1- Attitude
- 2- Academic Achievement
- 3- Biology
- 4- Student Teacher

TEŞEKKÜR

Bu araştırma konusunu bana veren ve çalışmalarımın her döneminde desteğini esirgemeyen danışman hocam **Doç. Dr. Yusuf KUMLUTAŞ**'a teşekkür ederim.

Tez süresince görüş ve önerileriyle her konuda yardımcı olan yardımcı danışman hocam **Yrd. Doç. Dr. Nergüz BOZKURT**'a teşekkür ederim.

Bana verdiği her türlü destekten dolayı eşim **Ceyda AYDIN**'a teşekkür ederim.

Bünyamin AYDIN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	iii
KISALTMALAR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
1.1. Sorun	1
1.2. Araştırmanın Amacı	12
1.2.1 Problem Cümlesi.....	12
1.2.1.1. Alt Problemler.....	12
1.3. Araştırmanın Önemi.....	12
1.4. Araştırmanın Sayıltıları.....	14
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	15
1.6. Tanımlar.....	15
1.7. İlgili Araştırmalar.....	16
1.7.1. Tutum İle İlgili Araştırmalar.....	16
1.7.2. Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar.....	23
2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	29
2.1. Araştırmanın Modeli.....	29
2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	29
2.2.1 Örneklem Özellikleri.....	29
2.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	33
2.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması.....	34
2.5. Veri Toplama Araçlarının Puanlanması.....	34
2.6. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	34
3. BULGULAR VE YORUM.....	35
3.1 Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler.....	35
3.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
3.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	37
3.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
3.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	43
3.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	46
3.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	48
4. SONUÇ, YARGI VE ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	62

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 2.1	Öğrencilerin Üniversitelere Göre Dağılımları..... 29
Tablo 2.2	Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı..... 30
Tablo 2.3	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı..... 30
Tablo 2.4	Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı 30
Tablo 2.5	Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı..... 30
Tablo 2.6	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımları..... 31
Tablo 2.7	DEÜ Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı..... 31
Tablo 2.8	DEÜ Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı..... 31
Tablo 2.9	DEÜ Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı.... 31
Tablo 2.10	DEÜ Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı..... 32
Tablo 2.11	DEÜ Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımı..... 32
Tablo 2.12	EÜ Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı..... 32
Tablo 2.13	EÜ Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı..... 32
Tablo 2.14	EÜ Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı..... 33
Tablo 2.15	EÜ Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı..... 33
Tablo 2.16	EÜ Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımı 33
Tablo 3.1	Öğrencilerin Üniversitelere Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları, p ve t Değerleri..... 37
Tablo 3.2	Öğrencilerin Üniversitelere Göre Başarı Puanlarına İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları, p ve t Değerleri..... 37
Tablo 3.3	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri..... 38
Tablo 3.4	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu..... 38
Tablo 3.5	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu..... 39
Tablo 3.6	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri..... 39
Tablo 3.7	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu..... 40
Tablo 3.8	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri..... 40
Tablo 3.9	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu..... 41
Tablo 3.10	Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu..... 41
Tablo 3.11	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri..... 42
Tablo 3.12	Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu..... 42

Tablo 3.13	Öğrencilerin Sınıflarına Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu	42
Tablo 3.14	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri	43
Tablo 3.15	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu.....	43
Tablo 3.16	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu	44
Tablo 3.17	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri.....	45
Tablo 3.18	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu.....	45
Tablo 3.19	Öğrencilerin Lise Türüne Göre Başarı Puanlarına İlişkin Scheffe Sonucu	45
Tablo 3.20	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri	46
Tablo 3.21	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu.....	46
Tablo 3.22	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Scheffe Sonucu.....	47
Tablo 3.23	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri	47
Tablo 3.24	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu.....	48
Tablo 3.25	Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu.....	48
Tablo 3.26	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri.....	49
Tablo 3.27	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu	49
Tablo 3.28	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Scheffe Sonucu.....	49
Tablo 3.29	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri.....	50
Tablo 3.30	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu.....	51
Tablo 3.31	Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu.....	51

KISALTMALAR

DEÜ	: Dokuz Eylül Üniversitesi
EÜ	: Ege Üniversitesi
ÖMYT	: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum
X	: Ortalama
ss	: Standart Sapma

ÖZET

Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki Bünyamin AYDIN

Bu araştırmanın amacı, Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Biyoloji öğrencilerinin Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma, Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji (n:129) ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğretmenliği (n:121) Bölümlerinden toplam 250 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada; Semerci (1999) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik düzeyi .90 olan 'Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği' ve Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırma verilerine tek yönlü varyans analizi, t ve Scheffe testleri yapılmış, SPSS 11.0 İstatistik Paket Program kullanılmıştır. Araştırma sonuçları; öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının 'iyi' düzeyde olduğunu ve öğrencilerin mesleğe ilişkin tutumlarını öğrenim görülen üniversite, sınıf, cinsiyet, lise türü, lise mezuniyet derecesi ve bölüm tercih sırasının etkilediğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin akademik başarılarının da cinsiyet, lise türü, lise mezuniyet derecesi ve bölüm tercih sırasına göre farklılaştığı, buna karşın; öğrenim görülen üniversite ve sınıf değişkenlerinin akademik başarıyı değiştirmediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Akademik Başarı, Biyoloji ve Öğretmen Adayı.

ABSTRACT**The Correlation Between Faculty of Science and Faculty of Education Students'
Attitudes Towards Being a Teacher and Their Achievement****Bünyamin AYDIN**

The aim of this research is to find out the correlation between Faculty of science and faculty of education students' attitudes towards being a teacher and their achievement. The sample of the research is the students from Ege University, Faculty of Science, Department of Biology (n:129) and Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of Biology Education (n:121). In this study, "The Attitudes Scale Towards Being a Teacher" was used. The scale has been developed by Semerci (1999) and its reliability coefficient is .90. For the data analysis, one way Anova variance analysis, t and scheffe tests has been applied and SPSS 11.0 was used. The results show that the students' attitudes towards teaching profession is positive and affected by university, age, gender, type of high school and graduate level and preference order for the university entrance examination. On the other hand, students' achievements are differentiated according to the variables of gender, the type of high school and graduate level and preference order however; they are not affected by the university and age of students.

Key words: Attitude, Academic Achievement, Biology and Student Teacher.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

1.1. Sorun

Eğitim, kişinin kendi asıl ihtiyaçlarının gerektireceği bilgi, beceri, tutum ve davranışların yine kendince farkına varılması ve öğrencinin kendi öğrenme yeteneklerine uygun olarak öğrenmesi için uygun ortamlar meydana getirilip sürdürmeye “yardımcı olunması” sürecidir.

18. yy.’da yaşamış Fransız filozofu Helvetius “Aldığımız eğitim ne ise o kadar oluruz” demiştir. Gerçekten de insan geçmişte yaşamış ve öğrenmiş olduklarının ürünüdür. Eğitim insana belirli konularda bilgi sağlar, değer sistemlerini ve inançlarını etkiler ve her açıdan hayata bakışını belirler. Belki bütün bunlardan daha da önemlisi eğitim, kişinin mesleğini ve toplumdaki statüsünü kendi ailesine sağlayacağı imkan ve itibarı belirlemektedir. Eğitimin temel hedefi davranış değişikliğidir. Bugün, davranış değişikliği dendiğinde, bireyin kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklik meydana getirmek olarak tanımlanmaktadır. Eğitimin işlevleri;

1. Bireysel işlevi
 2. Toplumsal işlevi
 3. Siyasal işlevi
 4. Ekonomik işlevi
- olmak üzere dört başlık altında toplanabilir.

Eğitim uygulamalı bir bilim alanıdır. Eğitimde yenilenme bireyin davranışlarının yenilenmesidir. Bunun için de, eğitim amaçlarının saptanması ve bu amaçların saptanması ile değerlendirme süreçleri arasındaki boşluğun doldurulması gerekmektedir. Amaçların işaretlediği yönde davranış değiştirilmediği sürece eğitimde kaliteyi etkilemek olanak dışıdır (Varış, 1994).

İnsanların daha demokratik, çağdaş, sağlıklı güvenli bir dünyada yaşayabilmesi için başta eğitim sistemleri olmak üzere birçok alanda yeniden yapılanma çalışmaları başlatılmıştır (Kesercioğlu ve Serin, 2000). Eğitim sistemlerinde çağdaş gelişme ve değişimleri topluma yansıtacak, eğitim reformlarını uygulamak gibi önemli bir sorumluluğu olan birey öğretmenlerdir. Bu nedenle gelişmiş ülkeler, reform çalışmalarına eğitim sistemlerini yenilemekle ve bu yenileme işlemini de öğretmen yetiştirme sorunlarını çözmekle başlamışlardır. Çünkü gelişmiş ülkeler, reform çalışmaların da, eğitim

sisteminde öğretmen yetiştirme sorunlarını çözebildikleri ölçüde başarılı olmuşlardır (Fidan ve Baykul, 1994: 7-20).

Duyuşsal alan özellikleri; ilgiler, tutumlar, değerler ve eğilimler ile ilgilidir. Söz konusu özelliklerin önemli bir bölümünü ise tutumlar oluşturmaktadır. Tutum, bireyin kendisine yada çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje yada olaya yönelik deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 1993).

Tutumlar, kendileri gözlenemeyen fakat gözlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimlerdir. Tutumların, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğeleri veya belirtileri olarak gözlenebilen ve ölçülebilen tepkilere yol açtığı olgusu ilk kez Rosenberg ve Hovland (1960: 1-4) tarafından ortaya atılmıştır.

Tutum, bir bireye atfedilen eğilimdir. Başka bir ifadeyle, tutumun doğrudan gözlenebilen bir özellik olmadığı, ancak bireyin gözlenebilen davranışlardan dolayı varsayıldığı ve o bireye atfedilen bir eğilim olduğu görülmektedir. Buna göre tutum; gözlenebilen bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1988: 84).

Tutum, Simith (1969)'e göre; bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili, düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir.

Tutum psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yapısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu, yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini tayin eden, az çok sürekliliği olan bir hazır olma durumu (Babacan, 1999) olarak tanımlandığı gibi, somut bir objeye veya soyut bir kavrama ilişkin, ona karşı veya ondan yana olma şeklinde beliren, bireyin düşünce ve duygularına yön veren, öğrenilmiş öz eğilimlerdir (Middlebrook, 1974).

Tutumlar; önceden kazanılmış olan deneyimlerin edinilen bilgilerle örgütlenmesi sonucu oluşmaktadır. Söz konusu deneyim ve bilgiler değiştiğinde tutumların da değişmesi olasıdır (Tavşancıl, 2002: 72).

Tutum, kişinin belli bir konuya karşı anlayış ile duygularının bir göstergesi olan ve onu olumlu yada olumsuz bir davranış göstermeye güdüleyen bir özellik olarak tanımlanmaktadır (Traindis, 1971: 3; Kağıtçıbaşı, 1988: 83-100; Aksoy, 1989: 12,13). Ayrıca yapılan çalışmalar, duyuşsal giriş özelliklerinin öğrenme ürünlerini, meslek seçimini ve serbest zaman kullanımını etkilemede bilişsel davranışlar kadar önemli olduğunu kanıtlamaktadır (Koballa, 1988: 122; Mc Comas, 1989: 77; Saracaloğlu, 1992:11).

Tutumların gelişmesinde ana-baba etkisinden, kritik dönemlerden, akranların etkisinden, bilgi ve kitle iletişim araçlarının etkisinden, eğitimin etkisinden, ergenlik ve ilk yetişkinlik dönemlerinden söz etmek mümkündür (Morgan, 1988:373-376).

Bir bireyin tutumlarının büyük bir kısmı 12 ile 30 yaş arasındaki dönemde şeklini alır ve daha sonra çok az değişir. Bu dönem tutumlar açısından kritik dönem olarak adlandırılabilir (Morgan, 1988: 375).

İnsanlar, kendi düşüncelerine zıt olan bir düşünceyi söylemeye veya yapmaya (tehdit, parasal teşvik, güdüleyici herhangi bir olay gibi) zorunlu bırakıldığında tutum değişmesi görülebilir (Arkonaç, 1998: 446, 447). Tutum konusunda yapılan birçok araştırma 1. Mesajın kaynağını 2. Mesajın kendisini 3. Mesajı alan kişiyi inceleyenler olarak sınıflandırılabilir (Arkonaç, 2001: 182).

Tutumlarla başarı arasındaki anlamlı korelasyonlar, tutumların en az bilişsel alan davranışları kadar etkili olduklarını ve okul programları içerisinde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır (Bloom, 1979; Berberoğlu, 1990: 16; Saracaloğlu, 1992: 11; 146-156; Saracaloğlu, Serin ve Bozkurt, 2000). Kaldı ki başarıdaki değişkenliğin %25'e kadar olan bölümü, duyuşsal özellikler ile açıklanabilmektedir (Bloom, 1979).

Byrne (1975)'e göre; tutumlar oldukça organize olmuş uzun süreli duygu, inanç ve davranış eğilimidir. Tanım incelendiğinde iki önemli özellik görülmektedir:

- 1) Bir davranışın tutum olabilmesi için oldukça uzun süreli olması,
- 2) Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal birimleri içermesi gerekmektedir (Cüceloğlu, 1997:521).

Sonuç olarak tutum, kişinin belli bir konuya karşı anlayış ile duygularının bir göstergesi olan ve onu olumlu yada olumsuz bir davranış göstermeye güdüleyen bir özellik olarak tanımlanabilir (Traindis, 1971; Kağıtçıbaşı, 1988).

Ailenin mesleğe yönelme ve meslek seçimi üzerindeki etkileri “öğretmenlik mesleği açısından” önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Bilindiği gibi, öğretmen eğitim sisteminin temel ögesidir (Sezgen, 1986). Toplum açısından çok önemli işlevleri olan eğitim etkinliklerinin gerçekleştirilmesi pek çok açıdan öğretmenle ilişkilidir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine kimlerin, hangi etken ve etkenler altında kalarak yöneldikleri, meslek ile ilgili problemleri çözme ve iyi bir eğitim sistemi geliştirme açısından önemlidir.

Byrne (1977), bir gencin hayatındaki en önemli kararlardan birinin belki de en önemlisinin mesleğini seçmesi olduğunu, bireyin birçok meslek arasından kendisi için en doğru olanı seçmesinin oldukça güç bir iş olduğunu fakat bireyin bunu başarmasının gelecekteki mutluluğu için gerekli olduğunu belirtmektedir.

Kepçeoğlu (1986)'da, meslek seçimi konusunda “meslek seçimi bireylerin belirli bir yaştan sonraki yaşamlarında onların başarılı ve mutlu olarak gelişmelerini ve böylece kendilerini gerçekleştirmelerini etkileyecek en önemli olaylardan biri niteliğindedir” demektedir.

Öğrenme, okuyarak yahut yaşayarak, kendi kendine veya başkalarından elde edilen bilgi, duygu, kişinin davranış ve düşüncesinde kısa veya uzun süre kalıcı nitelikte değişiklik meydana getirmektedir. Bilgi çağında yaşayan biz insanlar için öğrenme her geçen gün önemini daha da arttırmaktadır. Öğrenmemiz gereken bilginin çokluğu, buna karşı öğrenmeye ayrılan zamanın azlığı işimizi daha da zorlaştırmaktadır. Dünya, bilginin hızla üretildiği ve aynı hızla tüketildiği bir yapıya bürünmektedir.

Eğitimin amacı bilgi vermek, bilgi aktarmak ve beyni bilgi deposuna çevirmek değildir. Bilgi bir araçtır. Bu bağlamda, önemli olan bilgiyi kullanmayı öğrenmek ve öğretmektir.

Eğitim sistemleri, 21. yüzyıla uyum sağlayabilecek nitelikteki bireylerin yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bilgi toplumları; bilgiye kolay erişebilen, onu kullanıp

üretimine katkı sağlayabilen, analiz ve sentez yapabilme gücü ile değerlendirme ve iletişim becerisine sahip, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş bireylere gereksinim duymaktadır. Bu bağlamda, eğitim sistemleri söz konusu özellikleri taşıyan insan gücünü yetiştirmek durumundadır (Saracaloğlu, 2000; Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001:1). Bu durum, eğitim programlarının yeni istek ve ihtiyaçlara göre biçimlendirilmesinin yanı sıra, öğretim programları ile öğretim araç ve gereçlerinin de sürekli olarak yenilenmesini ve geliştirilmesini gerekli kılmaktadır (Saracaloğlu, 2000; Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001:1; Saracaloğlu, Serin ve Serin, 2001).

Öğretmen, eğitimin kilit insanı, yaratıcı, yaşatıcı, hayata geçirici ve uygulayıcı gücüdür. Bugün modern eğitim bilimi, öğretmenin öğretim işinde yerine getirdiği bu rolün önemini vurgulamaktadır. Buna bağlı olarak öğretmen eğitimi de, toplumun ve bir eğitim sisteminin en önemli sorunlarından biridir. Öğretmen eğitiminde tutarlı, kurumlaşmış standart ve gelenekleri yaratamamış toplumlar çağdaş toplum olamazlar (Çağlar, 1991).

Sosyolojik açıdan öğretmen eğitim sistemi içerisinde öğretmenlik rolünü oynayan sosyal bir kişi olarak tanımlanabilir. Öğretmenlik sosyal bir roldür. Sosyal rol ise, bir dizi birbirleriyle ilişkili davranış örüntüsü bir sosyal işlev çerçevesinde kümелendiğinde ortaya çıkan bileşime denir (Fichter, 1990: 87).

Bunun yanında gelişen teknoloji ile öğretmenin eğitimde üstlendiği sorumlulukları da büyük ölçüde değişmiştir. Öğretmeni problemleri çözücü ve salt bilgiyi aktaran bir birey olmaktan çıkarmış, öğrenciyi yönlendiren, onlara problem çözme becerisi kazandıran ve her konuda olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olabilen bir birey konumuna getirmiştir.

Öğretmenin, özellikle ilköğretim öğrencilerini etkileyen en önemli kişilerden birisi olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Çocuk, öğretmenin çeşitli alışkanlık ve davranışlarını olduğu gibi benimsemekte ve kendini de öyle olmaya, öğretmeni gibi yapmaya çalışmaktadır. Çünkü öğrencinin gözünde öğretmeni en iyisini bilmekte ve en iyisini yapmaktadır. Öğretmenin sahip olduğu derse ve öğrenciyeye yönelik tutumları öğrencilerin başarılarını da etkilemektedir (Serin, 2001).

Öğretmenliğin, genelde çocukları ve öğretimi seven kişilerce tercih ediliyor oluşu meslek seçiminde önemli bir etkidir. Öğretmen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları ile

topluma ve özellikle de çocuklara örnek olacak ve onları örnek insan olarak yetiştirecek bir kişidir. Dolayısıyla, sadece bir bilginin tüm yönlerine ve sınıfı denetleme kapasitesine sahip olmanın ötesinde, öğretmenlik, öğretim yapılan kişilerle insani ilişkiler kurabilme anlamına gelmektedir. Öğrenme gerçekten insana özgü bir sosyal süreç olarak öğretim içerikleri kadar insani duyguları da içermektedir. Bu nedenle öğretmen, öğrencinin yardım istemesi durumunda öğrenci için bazen bir “danışman” görevini de üstlenebilir (Connell, 1993: 58, 62-63).

Temel (1988:16,17)'in de ifade ettiği gibi, öğretmen yetiştiren kuruluşlar, öğretmen adaylarını sadece bilgi aktarma görevini yerine getirecek kişiler olarak görmemelidir. Kuşkusuz öğretmen, eğitim ve öğretim sürecinin en önemli ögesidir. Ayrıca, karşılaşılabilecek toplumsal ve kişisel problemlerin çözümünde kilit roller üstlenebilen bireylerin başında gelmektedir. Bu nedenle, verimli bir eğitim-öğretim ortamı sağlayabilecek öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Öğretmen öğrenmeyi kolaylaştıran, sevdiren ve yönlendiren kişidir. Eğitim-öğretimin daha verimli olmasında, öğretmenin derse yönelik tutumları etkili olmaktadır. Bunun yanısıra öğretmen, öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını da etkileyebilmektedir.

2000’li yılların öğretmenini tanımlarken Mann üç özellikten bahseder;

- 1- Etkili sınıf yönetimi,
- 2- Uzmanlık alanında yeterlilik,
- 3- Kişiler, gruplar ve sistem için uygun tekniklerle öğretme (Mebosniak, 1998:2).

Mebosniak (1998: 2), yeni bir öğretmen modeli nasıl olmalıdır? sorusunu aşağıda bir model ile açıklamaktadır;

1. Gerçekçi
2. Güvenilir
3. Neşeli
4. Model
5. Açık fikirli
6. Onaylar
7. Dikkatli
8. Sorumlu
9. Kendisi ile iletişim içinde

10. Öğrenci ile iletişim içinde
11. Görüşmeye açık
12. Risk alır.

Eğitimin amaçları, ders konuları değişebilir ama öğretmenin rolü hep üç esas olarak kalacaktır;

1. Öğrenilecek konuyu sunmak
2. Öğrencinin konuya ilgisini çekmek, merakını uyandırmak, sevdirmek
3. Takviye etmek

Öğretmen, tüm öğrencilerin verimli bir şekilde davranması ve tepki göstermesini sağlayan, zihinsel, psikolojik ve fiziksel bir ortam hazırlamalıdır.

Öğretmen-öğrenci iletişimini düşündüğümüzde empatinin önemi yadsınamaz. Empati bir insanın kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun düşüncelerini doğru olarak anlama, duygularını hissetme ve bu durumu ona anlatma sürecidir (Dökmen, 1988: 163-166). Dolayısıyla öğretmenlerin empatik eğilim düzeyleri öğretmen öğrenci iletişimini kolaylaştıracak bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğrenci tutumlarının göz önünde bulundurulmadığı bir eğitim ortamında, öğretim yaşantılarının oluşması güçleşmekte ve dolayısıyla öğretim etkinlikleri tam olarak gerçekleştirilememektedir (Fidan, 1994). Öğrenciye özgü bu özelliklerden tutumların olumlu yada olumsuz oluşu, öğrenmeyi büyük ölçüde etkilemekte, bunun sonucunda öğrenci, konuyu ya daha kolay veya daha zor öğrenmektedir (Küçükahmet, 1997). Oysa öğretim etkinliklerinin gerçekleşmesi eğitimde başarının bir ölçüsüdür. Varış (1992)'ın da vurguladığı gibi, eğitimde arzu edilen başarının sağlanması, öğrencinin tanınması ile mümkündür.

Bireyler birçok bilimsel sorun hakkında bilgi sahibi olmak zorundadır. Biyoloji bilgisi olan bireylerden; anahtar kavramları ve ahlaki değerleri kullanma, sonuçlarını dikkate alarak bir eyleme geçme, şüpheli olma, doğal olayları ve doğal olaylara ilişkin insan kaygılarını anlamada ve yaratıcı olma davranışları beklenmektedir. Biyoloji derslerini, fen ve toplum vurgularıyla öğretmek, kavramların daha iyi öğrenilmesi sonucunu doğurmaktadır. Biyoloji bilimsel süreçlerle öğretilirse, öğrenciler süreç becerilerini kazanmakta ve bu

becerileri günlük yaşamda kullanmaktadırlar. Böylece öğrenciler, biyolojiye yönelik daha olumlu tutum oluşturdıkları gibi, yaratıcılık becerileri de gelişmektedir (Kaptan ve Korkmaz, 2001: 33-38).

Fizik, kimya ve biyoloji gibi pozitif bilimlere kısaca “fen ve tabiat bilgisi” veya “Fen Bilimleri” adı verilmektedir. Akgün (2000)’e göre, insanoğlunun tabiata hakim olması, ancak Fen Bilimleri dallarında ulaşılabilecek başarıya bağlıdır. Fen; doğal çevreyi incelemeye yönelik bir süreç ve bu sürecin ürünü olan organize bilgilerden kurulu bilgiler bütünüdür (Çilenti, 1985). Fen Bilimleri doğayı ve doğal olayları sistemli bir şekilde inceleme, henüz gözlenmemiş olayları kestirme gayretleri olarak tanımlanabilir (Kaptan ve Korkmaz, 2001: 33-38). Günümüzde fen bilimleri insanın kendisi ve doğal çevresiyle ilgili düzenli bilgiler ile bu bilgileri durmadan geliştiren ve yenileştiren bilgi edinme yollarını kapsamaktadır.

Biyoloji, hızla gelişen ve insan hayatına ait en yeni bilgileri günümüze sunan bir bilim dalıdır. Biyolojideki evrensel gelişmeler genç bireylere aktarılabilirdiği ölçüde bireyler gelecekte başarılı ve mutlu olabileceklerdir. Günümüzde biyoloji eğitiminin temel amacı, öğrencileri her şeyi bilen bireyler olarak değil, bilgiye ulaşma becerisine sahip bilgi üreten, problem kuran ve çözen bireyler yetiştirmek olarak tanımlanabilir (Kesercioğlu, 2001).

Biyoloji derslerinde başarılı olabilme, kavrama-analiz-senteze dayandırılmış güçlü bir mantığa ve biyolojinin temel bilgilerine sahip olmaya bağlıdır. Çeşitli araştırma bulgularında, öğrencinin kendisi hakkındaki olumlu ya da olumsuz düşüncesinin biyoloji bilgisi ve matematik derslerindeki başarıları ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (House, 1993, 1994, 1995, 1996; Randrav, Beamar, Lundberg, 1993; Kesercioğlu, 2001). Bu bağlamda Biyoloji ve Matematik derslerinde başarılı olan bir öğrencinin, bu başarısından dolayı kendine olan güveni ve motivasyonu artacaktır.

Biyoloji dersinde de öğrencileri öğrenmeye teşvik edecek olan, öğretmenlerin tutumlara ilişkin sonuç alabilmesi için onların öğrenme süreci ile bağlantılı olduğunu, değiştiğini ve biçimlendiğini bilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle eğitim sürecinin öğrenciye olumlu tutum kazandıracak biçimde yapılandırılması gerekmektedir. Bilindiği gibi, hoş duygular, başarı ve ödüllendirmeler dayanıklı ve olumlu tutumların oluşmasına neden olurken, başarısızlık ve cezalandırmalar ise olumsuz tutumların oluşmasına neden olmakta;

hatta bazı durumlarda bunlar o zamana kadar var olan olumlu tutumların sönmesine de neden olabilmektedir. (Senemoğlu, 1989).

Biyolojik bilimler günümüzde bilgi ve öğrenmeyi gerektiren önemli alanlar içerdiğinden (zooji, botanik, fizyolojik vb.) öğrenciler biyoloji sayesinde gelişim, beslenme, sağlık, çevre ve dünyadaki pek çok önemli gelişmeyi anlayabilmektedir. Günümüzde, Biyolojiyi canlı bilimi olarak adlandırmak çok yetersiz bir tanım olacaktır. Biyoloji; canlıları sadece insanlara tanıtan bir bilim olmakla yetinmeyip, hızla gelişen teknoloji çağıyla birlikte kendi tanımını da değiştirmiştir. Biyoloji “yaşam bilimi” olarak adlandırılmaktadır (Ergezen, 1994: 172).

Yetkin (1997: 337)’e göre, biyoloji eğitimi bireyde doğayı sevme ve koruma, bilimsel düşünme, araştırma yeteneğini geliştirme, doğru karar verme, kendini tanıma ve öğrenme, kendine özgü tasarım kurma, problem çözebilme gibi üstün davranış değişiklikleri yapabilmektedir. Bunlar çağdaş insanda olması gereken özelliklerdir diyen araştırmacı biyoloji biliminin önemini vurgulamaktadır.

Ergezen (1994:172), biyoloji biliminin ülkemizde ihmal edildiğini, toplum için gerekli biyoloji bilgisinin ele alınarak “herkese lazım” bir biyoloji müfredatının hazırlanması, ilk ve orta öğretimde zorunlu öğretilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Biyoloji dersinde; planlı, kontrollü olarak davranış değiştirme sürecinde bireylere kazandırılacak davranışlar üç ayrı yapıdadır (Kaptan, 1999). Bunlar;

1. Bilişsel (Zihinsel yönü ağır basan) davranışlar.
2. Duyuşsal (Duyu, değer ve tutumlarla ilgili) davranışlar.
3. Psikomotor (Devinişsel) (Sinir-Kas koordinasyonu ile becerileri şeklinde ortaya çıkan) davranışlar.

Okullarda öğretim materyallerinden yararlanma konusunda öğretmene büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluğu yerine getirebilmesi için belli yeterlilikleri kazanmış olmayı gerektirir. Bunlar yukarıdaki paragrafta belirtilen bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeterliliklerdir. Öğretmen adaylarına öğretim materyallerinden yararlanmada gerekli görülen bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışları kazandırmaktır.

Eğitim kurumlarının, yapacakları eğitim faaliyetlerini ayrıntılı olarak planlamaları gerekmektedir. Öğrencilerin davranışlarında istenilen değişikliği meydana getirebilme amacıyla kapsamlı ve ayrıntılı olarak yapılan öğretime planlama ve değerlendirme çalışmaları, eğitim literatüründe program ve öğretim tasarımı olarak bilinmektedir. Bireylerin görevlerini etkili ve verimli olarak yerine getirmelerini esas alan yeterliğe dayalı program ve öğretim tasarımı, planlamadan değerlendirmeye dek uzanan bir süreçtir. Burada temel amaç öğrencinin yapabilme, uygulayabilme, sorumluluk alabilme ve karar alabilme gibi yeterliliklerini geliştirmektir. Kazanılan bilgilerin, kalıcı ve günlük hayatta uygulanabilir özellikte olabilmesi; bireyin öğrenilen veya öğrenilecek konulara ilişkin geliştirmiş oldukları tutumlarının niteliğine bağlı bulunmaktadır.

Eğitim çalışmalarının amacı, öğrencilerin biyoloji hakkında daha çok bilgi edinmelerine, problemlerin analizi ve çözümlenmesinde daha fazla deneyim kazanmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Buna ilaveten biyolojinin yaratıcı düşüncenin ve zihinsel gelişiminin temellerini sağladığı da bilinmektedir (Gürdal, 1997: 237-253).

İyi tasarlanmış ve eğitimle bütünleştirilmiş sistemler biyoloji eğitimini belirgin hedeflerine ulaştırmasının yanı sıra yeni hedeflerin ortaya çıkmasında da etkili olmaktadır (Bereiter, Scarmadalia, Cassels, Hewitt, 1997; Hawkins ve Pea, 1987: 24; Linn, 1992; Scardamalia ve Beretier, 1996: 54; Köroğlu, Tarhan, Kesercioğlu, Cavaş, Keşan, Serin, Moralı, Boyacıoğlu, Balım, 2000).

Gelişen bir dünya içinde doğup, büyüyen ve biyoloji dünyasına ilgisi ölünceye kadar süren insanlar için okulda verilen biyoloji eğitimi, yaşam boyu süren biyoloji eğitiminin önemli bölümünü oluşturmaktadır. Bu bağlamda, çağın gerektirdiği nitelikte insan gücünü oluşturmak için biyoloji öğretime niteliğinin sürekli geliştirilmesi gerekmektedir. Bu da özellikle öğretim sürecinin en önemli öğesi olan öğretmen niteliğinin geliştirilmesiyle mümkün olabilmektedir (Kaptan, 1999).

Gelişmek isteyen toplumlar, başka bir anlatımla bilgi toplumları, bilgi birikimlerinin oluşturduğu değişim ve gelişmelere katkıda bulunabilecek bireyler yetiştirmek amacıyla, biyoloji öğretime üzerinde önemle durmalı ve bu yolla bilimsel yöntem kullanma ve eleştirel düşünmeyi öğretmeyi amaç edinmelidir (Önal ve Geban, 1994: 413; Serin, 2001).

Ortaöğretim süreci içinde öğrencinin içinde bulunduğu çevreyi, doğal olayları ve bilimsel gelişmeleri temel kavram, ilke ve genellemelerle öğrendiği ve buna bağlı olarak bilimsel yöntem süreciyle düşünme ve yeni tutumlar geliştirdiği derslerin başında Biyoloji dersi gelmektedir. Etkili bir Biyoloji dersi için öğretmenlerde şu nitelikler bulunmalıdır (Kaptan, 1999):

1. Öğretmeyi teşvik eden ve sınıf içinde kişiler arası iyi ilişkiler geliştirebilen sıcak kişilik özelliklerine sahip olmalıdır.
2. Yaratıcılık, farkında olma, sorunlara şevk ve gayretle karşılık verme yeteneklerine sahip olmalıdır.
3. Biyolojinin içeriğini açık seçik kavramalı ve ilkelerini anlayarak kullanmalıdır.
4. Biyoloji dersleri içeriği öğrencinin ilgi ve deneyimleri ile ilişkilendirme, proje çalışmalarını geliştirme ve teşvik etme yeteneğine sahip olmalıdır.
5. Eğitim kurumlarını çeşitli öğrenme durumlarına uygulama ve toplumsal davranışları sınıf içi olaylarına uygulama yeteneklerine sahip olmalıdır.
6. Mevcut öğretim uygulamaları üzerinde fikir yürütmeli, uygulamaları değerlendirmelidir. Çalışmaları bireylerin ve grupların ihtiyaçlarına uygun olarak düzenleyebilme yeteneğine sahip olmalıdır.
7. Çok çeşitli öğretim becerilerine sahip olan öğretmenler, bu becerilerin çeşitli öğrenci gruplarına uygun olanlarını seçmeli, bunları bazen bir gruba, bazen de aynı sınıfta birden fazla gruba uygulayabilmelidir.
8. Doğal çevreyi, öğretimde kaynak olarak kullanma yeteneğine sahip olmalıdırlar.

Yukarıda nitelikleri sıralanan nitelikleri taşıyan öğretmenlerin öğrencileri de yaşamları boyunca karşılaştıkları ve gözledikleri doğa olaylarını açıklayabilmek için, olaylarla ilgili gözlem yapabilme, hipotez geliştirebilme, hipotezlerini destekleyici deney yapabilme, deney sonuçlarını yorumlayabilme becerilerini biyoloji sayesinde gerçekleştirebileceklerdir.

Tutum, davranışların ön eğilimi olarak düşünüldüğünde, başarıyı etkileyen önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle, başarıyı etkileyebilecek konumdaki öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların incelenmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Nitekim öğretmen deneyimi, biyoloji eğitiminde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan öğretmen tutumları gibi konularda yapılan araştırmalar, başarının önkoşulu olarak görülmektedir (Lawton ve Gerschner, 1982: 52; Anderson, 1983: 29-33; Overdor, 1984; Saunders, 1984: 5; Gressard ve

Loyd, 1985: 203-209; Bennett, 1987; Aksoy, 1989; Gürol, 1997: 59-72; Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001: 1; Saracaloğlu, Kesercioğlu, Gökler, Serin, Serin, 2001).

Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenip, ortaya konması, mevcut aksaklıkların tespit edilerek bunların giderilmesi ve olumlu tutum geliştirmeleri yönündeki çalışmalarla daha etkili bir şekilde dönüştürülebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi ile Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Biyoloji öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler açısından incelemektir.

1.2.1. Problem Cümlesi

Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakülteleri biyoloji öğrencilerinin (öğretmen adaylarının) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasında önemli ilişkiler (varsa) nelerdir?

Söz konusu probleme çözüm geliştirebilmek amacıyla aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.2.1.1. Alt Problemler

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile akademik başarıları;

1. üniversitelere göre anlamlı olarak değiştirmekte midir?
2. sınıflara göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştırmakta mıdır?
4. mezun olunan lise tipine göre anlamlı olarak değişmekte midir?
5. lise mezuniyet derecelerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
6. bölüm tercih sırasına göre anlamlı olarak değişmekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitimin temel fonksiyonu bireyleri hayata hazırlamaktır. Bu bağlamda eğitim, bireylerin zorunlu olarak geçtikleri eğitim aşamalarında çoğu zaman bireylere nerede nasıl davranmaları gerektiğinin yanı sıra onları yaşadıkları sorunları karşısında belli deneyimler kazandırmayı amaçlamaktadır.

Eğitim sistemleri, bireylere çağdaş gelişmelere ve gereksinimlere uygun, toplumca istendik davranışları kazandırmakla yükümlüdür. Bu davranışları bireylere kazandırma görevini üstlenmiş olan öğretmenler eğitim sistemlerinde, stratejik konuma sahip en önemli öğelerden nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmiş olmasına bağlıdır (Saracaloğlu, 1992).

Biyoloji eğitiminde, kavramlar verilirken öğrencilerin düşünme yeteneğinin geliştirilmesi çok önemlidir (Saunders ve Sheparдон, 1987: 39-51). Ülkemizdeki biyoloji eğitiminde öğrencilerin ezberci bir yaklaşım sergiledikleri belirlenmiştir (Önal ve Geban, 1994). Eğitim sistemimizin gelişimini engelleyen önemli faktörlerden birisi de bu yaklaşımdır. Bu bağlamda, biyoloji eğitiminde ilgi ve tutum önemli birer faktördürler. Bu araştırmada, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların da, aynı zamanda ilgili ders ve genel akademik başarılarında nasıl bir etkisi olduğu konu edilmektedir.

Öğrenci tutumları, eğitim programları içinde yer alan derslerde öğrenci başarısı üzerinde çok önemli rol oynamakta ve özellikle biyoloji öğretme-öğrenme sürecinde belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır.

Biyoloji öğretimi öğrencilere olay ve durumlar karşısında objektif düşünme ve doğru hüküm verme alışkanlığını kazandırır. Bu alışkanlık, onların kendilerine, ailelerine ve çevrelerine yararlı olmalarını sağlar (Akgün, 1995).

Gerek ülkemizde gerekse yabancı ülkelerde yapılan araştırma bulguları geleneksel öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarında olumlu tutum geliştirmede yetersiz kaldığını göstermektedir (Can, 1987: 159-170; 1991: 162-167).

Can (1992:2), yetersiz akademik özgeçmiş, ailenin sosyal, ekonomik-kültürel düzeyleri, bireylerin kişisel özellikleri, öğrenciye sunulan eğitim hizmetinin niteliği ile psikolojik özelliklerin öğrenci başarılarında farklılaştırmaya neden olduğunu ifade etmiştir.

Eğer, araştırma sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve başarıyı arttırıcı yönde öneriler geliştirilebilir ise, öğretmen adaylarına başarılarını geliştirici seminer vb. eğitim programlarının verilmesi yoluyla geleceğın bilgi toplumunda yerini alabilen, sağlıklı bireyler yetiştirme adına önemli bir adım atılmış olacaktır.

4 Kasım 1997 tarihli Yüksek Öğretim Kurumu Yasası ile mevcut eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasıyla bugün orta öğretim öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğrenciler 3,5+1,5 ya da 4+1,5 yıl olarak eğitimlerini tamamlamaktadırlar. Fen-Edebiyat Fakültelerinde öğrenimlerini tamamlayan öğrencilerde, eğer öğretmen olmak isterlerse Eğitim Bilimleri Enstitülerinde tezsiz yüksek lisans programlarını bitirerek öğretmen olmaya hak kazanmaktadırlar.

Bu uygulamaya ek olarak, yeniden yapılandırılması düşünülen Yüksek Öğretim Kurumu Yasa Tasarısı çerçevesinde, Fen-Edebiyat Fakültelerinden mezun olan öğrencilere de öğretmenlik hakkının verilmesi doğrultusundaki öneri göz önüne alınarak; Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması çalışması sonuçlarının, eğitim ordusuna yeni katılacak olan öğretmen adaylarının seçimine yönelik önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra bu araştırmanın program, geliştirmecilere, biyoloji öğretimine, öğretmen yetiştiren kurumlara ve bu konuda çalışan akademisyenlere de yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenip, çözümlenmesi, mevcut aksaklıkların tespit edilerek bunların giderilmesi olumlu tutum geliştirmeleri yönündeki çalışmalarla, geleceğin bilgi toplumlarını ve genç nesilleri yetiştirecek olan nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi hususunda karşılaştırmalı ip uçları vereceği umulmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırma şu sayıtlara dayandırılmıştır;

- Seçilen araştırma yöntemi bu araştırmanın amacına, konusuna ve araştırma probleminin çözümüne uygundur.
- “Örneklem grubu araştırma evrenini” tam olarak temsil etmektedir.
- “Kaynaklardan sağlanan bilgilerin gerçeği yansıtmaktadır.”
- “Öğrenciler kişisel özellik, eğilim ve duygularını içtenlikle belirtmişlerdir.”
- Dönem sonundaki ilgili başarı ortalamaları, öğrencilerin gerçek öğrenme düzeylerini ifade etmektedir.
- Öğretim elemanlarının verdiği notlar, öğrencilerin öğrenme düzeylerini belirlemektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma, 2003-2004 öğretim yılının güz yarıyılına ilişkin veriler ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma, “duyuşsal davranışları” ve genel başarı puanlarını kapsamaktadır.
- Araştırma, duyuşsal özelliklerden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile sınırlı tutulmuştur. Öğrencinin öğrenmesini etkileyebilecek diğer duyguları araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.
- Araştırma, dönem sonundaki başarı düzeyi ile sınırlı tutulmuştur.
- Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü öğrencileri (I., II., III. ve IV. sınıf) üzerinde yürütülmüştür.

1.6. Tanımlar

Tutum: Tutum; bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili, düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Smith, 1986:338-344). Kağıtcıbaşı (1988: 84) ise; tutum bir bireye atfedilen eğilimdir şeklinde ifade etmiştir. Yani, tutumun doğrudan gözlenebilen bir özellik olmadığını, ancak bireyin gözlenebilen davranışlardan dolayı olarak varsayıldığını ve o bireye atfedilen bir eğilim olduğunu görüyoruz. Demek ki tutum gözlenebilen bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum: Meslekte başarılı olabilme, öğretmenlik mesleği ile ilgili kitaplar okumaya, öğretmenlik mesleğinin toplumla olan ilişkilerine, sürekli kendini yenileme ve mesleğe ilişkin gelişmeleri izleme, bilgi teknolojilerinden yararlanma, sabır ve özverili olma ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan yaklaşımdır.

Genel Başarı: Öğrencilerin 2003-2004 öğretim yılının güz yarıyılına ilişkin tüm derslerden aldıkları notların ortalamasıdır.

1.7. İlgili Araştırmalar

1.7.1. Tutum İle İlgili Araştırmalar

Çeşitli araştırma bulguları, tutum ile başarı arasında olumlu korelasyonlar bulunduğunu (Bloom, 1971: 13-28; 1979; Tekindal, 1988: 29-33; Berberoğlu, 1990; Saracaloğlu, 1996: 145-158; Serin, 2001) ve tutumların başarıyı, başarının da tutumları etkilediğini (Aiken, 1970: 4; Aşkar, 1986) ortaya koymaktadır. Üstelik, öğrencilerin Fene yönelik olumlu tutumlarının ilköğretim düzeyinde oluşmaya başladığı ve ortaöğretim yıllarında da devam ettiği saptanmıştır.

Eğitim Uluslararası Başarıyı Değerlendirme Derneği (IEA), tarafından 17 gelişmiş ülke okullarında yapılan araştırmada, öğrencilerin tutumunun fen bilimindeki başarıyı %27, Matematik'te %14, Fransızca'da %12, İngilizce'de %9, Edebiyat'ta %3 oranında etkilediği tespit edilmiştir. Aynı araştırmada değerlerden, derslerde, ilgili tutumla başarı arasında $r=0.34$ dolayında bir ilişki saptanmış (Bloom; 1979: 340).

Westerback (1982: 603-616), öğretmenin biyolojiye yönelik tutumları etkileyen en önemli ve tek faktör olduğunu ortaya koymuştur.

Hasan (1985: 3-8)'ın ifade ettiği gibi, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumların edinilmesinde gerekli ortamın yaratılması sağlanmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleğini seçecek olan öğretmen adaylarına söz konusu niteliklerin kazandırılması gereği gündeme gelmektedir.

Fene yönelik tutumlar; öğrencilerin "Feni sevme yada hoşlanmama" gibi özel duygularının belirleyicisi olarak tanımlanmaktadır (Shringley, 1988: 659-678; Simpson, Koballa, Oliver, Crawley, 1994: 211-235). Ayrıca fene yönelik tutumların, öğrenmeyi etkilediği de bulunmuştur (Simpson ve ark. 1994; Weiss, 1987; Koballa ve ark. 1990: 69; IAEP, 1992; Linn, 1992: 821-840; Saracaloğlu ve ark. 2000).

Kuran (1991: 72-81), Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Hatay ve Adana Eğitim Yüksekokullarındaki öğrencilerin Öğrenci Seçme Sınavı puanları ile Yüksekokuldaki birinci sınıf birinci dönem akademik başarıları arasındaki ilişkiyi aramak için yaptığı araştırmada; her iki yüksekokul öğrencilerinin lise türlerine göre akademik başarıları ile Öğrenci Seçme Sınavı puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak; genel lise

mezunları ile diğer gruplar arasında her iki yüksekokul öğrencilerinin genel lise mezunları lehine anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Soran ve Oruç (1994: 21-30), ilköğretim okulu II. kademe öğrencilerinin fen ve fen bilgisi derslerine karşı tutumları ile fen başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma Ankara ili içinde üç ilköğretim okulunda altıncı, yedinci ve sekizinci sınıfta okuyan toplam 523 öğrenciye uygulanmıştır. Sonuç olarak ilköğretim okulu II. kademe öğrencilerinin fen tutumları ile fen başarıları arasında 0.42 seviyesinde pozitif bir korelasyon bulunmuştur.

Biyoloji öğretimi, çocuklara olay ve durumlar karşısında objektif düşünme ve doğru hüküm verme alışkanlığını kazandırmaktadır. Bu alışkanlık, onların kendilerine, ailelerine ve çevrelerine yararlı olmalarını sağlamaktadır (Akgün, 1995: 9).

Rıza (1995: 143-174), eğitimde tutumun başarı kadar önem taşıdığını belirterek klasik eğitimde buna yeterince önem verilmediğini, tutumla başarının birbirinden ayrılmasının zor olduğunu dolayısıyla eğitimde tutuma da özel ilginin gösterilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Makrokis ve Sawada (1996: 225-231) tarafından yapılan çalışmada, Tokyo ve Stockholm'den toplam 773 dokuzuncu sınıf öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada, erkeklerin matematik ve fen bilimlerine yönelik daha olumlu tutumlara sahip iken, kızların gözde derslerinin yabancı diller olduğunu kesin bir şekilde ifade etmişlerdir. Akkoyunlu (1996: 127-134), İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersinde bilgisayar kullanmanın öğrenci başarı ve tutum üzerindeki etkilerini araştırdığı çalışma sonucunda; genelde öğrencilerin bilgisayara yönelik olumlu tutumlara sahip olduğu ve bilgisayara karşı olumlu tutumlar arttıkça, öğrenme ve öğretme sürecinin başarısının da artacağını vurgulamaktadır.

Gürdal (1997: 257-253), Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin fene karşı tutumlarını incelediği çalışmasında, tutumla akademik başarı arasında anlamlı bir farklılaşma saptayamamıştır.

Pehlivan (1997: 33), öğrencilerin başarı düzeylerini, onların ilgisine ve olumlu tutum geliştirmesine bağlamaktadır. Arseven (1986: 25), zihinsel olmayan benlik etmeninin alt

boyutu olan akademik benlik tasarımı değişkeninin, akademik başarıyla ilişkili güçlü bir özellik olduğunu vurgulamaktadır.

Gürdal (1997: 237-253)'ın üniversite öğrencileri üzerinde öğretmen adaylarının fene yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin fene yönelik tutumlarının fizik, kimya ve matematik ders başarıları açısından farklılaştığını, cinsiyet değişkenine göre ise anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını saptamıştır.

Üstündağ (1998: 133-138), İlköğretim öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, Yaratıcı Drama yöntemini uyguladığı grup ile geleneksel yöntem uyguladığı grup arasında derse yönelik tutum puanlarının, yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu lehine değişiklik yaptığını saptamıştır.

Erjem (1998: 151-164), Fen-Edebiyat Fakültesi, Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programına katılan, 'doğrudan öğretmen yetiştirmeyen' fakülte ve yüksekokullardan mezun olan adayların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğunu belirtmiştir.

Öğrenci deneyleriyle yapılan biyoloji öğretimi öğrencilere, soru sormayı, problem belirlemeyi ve diğer kişilerle ortak çalışarak çözüm aramayı öğretmektedir (Kaptan, 1998: 21).

Öğrenme ve başarıyla ilişkili olan tutum ders, öğretmen, okul ve arkadaşlara yönelik duygulardır. Tutum çok fazla benimseme yada çok fazla karşı olma gibi duygusal yan tutmayı kapsamaması nedeniyle değişmelere dayanıklılık gösterir. Kişinin belleğinde, tutumun merkezinde nesnenin çevresinde, o nesne ile ilgili yorumların yer aldığını ve bu yorumların o nesne ile ilgili olumlu ve olumsuz yanlarının olduğuna değinmektedir (Dönmez, 1998: 321,322).

Üstüner ve Sancar (1999: 153), yaptıkları araştırmada lise öğrencilerinin fizik kavramlarını anlama düzeylerini ve tutumlarını etkileyen faktörleri değerlendirmişlerdir. Araştırma Antalya ilinde bulunan toplam 9 lisede 62 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Öğrencilerin tutumları ve fizik dersi başarıları arasındaki ilişki incelenmiş, yapılan araştırmada; korelasyon katsayısını 0.20 düzeyinde bulmuşlar ve tutum puanları yüksek olan öğrencilerin başarı puanlarının da yüksek olabileceğini belirtmişlerdir.

Saracaloğlu ve ark. (2000), tarafından Fen Bilgisi, Biyoloji, Fizik, Kimya ve Matematik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin fene yönelik tutumları ile başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan araştırmada, öğretmen adaylarının fene yönelik tutumlarının bölümlere, ailenin ekonomik durumuna, öğretim elemanının tutumuna göre farklılaşırken; cinsiyet, bitirilen lise türü, lise mezuniyet derecesi, anne-baba eğitim düzeyi ve mesleği, anne-baba tutumu, ailede öğretmen bulunma durumu, en uzun süre kalınan yerleşim birimi, bölüm tercih sırası ve nedenleri, bölümünde okumakta ve verilen eğitimden memnun olma/olmama durumu ile öğrenimi boyunca kalınan yer gibi değişkenlere göre farklılaşmadığı; öğretmen adaylarının genel başarı durumlarının; bölüm, cinsiyet ve öğrenim boyunca kalınan yer açısından değiştiği, ancak diğer değişkenlere göre ise farklılaşmadığı; fen başarılarının, cinsiyete ve öğrenim boyunca kalınan yere göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı, diğer değişkenler bakımından ise değişmediği saptanmıştır.

Kesercioğlu, Serin, Serin, Balım, (2000), Biyoloji öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıfa, cinsiyete, mezun olunan lise tipine, mezuniyet derecesine, anne-baba mesleğine, ailede öğretmen bulunup-bulunmamaya, en uzun yaşanan yere, bölüm tercih sırasına, bölümü tercih nedenine, ve bölümde okumaktan memnun olup-olmamaya göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını saptamışlardır.

Saracaloğlu, Bozkurt, Serin, Serin, (2000), tarafından Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi ve Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri belirlemeye amaçlayan araştırmada, öğrenci tutumlarının; öğrenim görülen bölüm, bitirilen lise türü, bölüm tercih nedenleri ile öğretim elemanlarının tutumlarına göre değiştiğini, buna karşın sınıf, cinsiyet, lise mezuniyet derecesi, en uzun yaşanan yerleşim birimi, öğrenim süresince kaldığı yer, anne-baba eğitim durumu, mesleği, aile geliri, anne-baba tutumu gibi ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi, ailede öğretmen bulunma durumu, bölüm tercih sırası, bölümünde okumaktan ve verilen eğitimden memnun olma durumu gibi değişkenlere göre öğretmenliğe ilişkin tutumlarının değişmediğini bulmuşlardır.

Çapa ve Çil (2000: 69-73), tarafından öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından inceledikleri araştırma sonunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının sevmeye, saygıya, kendine güven

alt boyutlarına göre kız ve erkek öğrencilerde ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark olduğu; tutum puanlarının bölümlerini tercih sırasına göre ise anlamlı bir fark olmadığını saptamışlardır.

Erjem (2000: 70-79), öğretmenlik mesleğine yönelmede ailenin tutumunu incelediği çalışmada anne tutumunun mesleğe yönelmede olumlu olduğunu ancak; ailenin gelir seviyesi yükseldikçe mesleğe yönelimin azaldığını saptamıştır.

Türküm (2000: 205-220), üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları ile kendilerini açma eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, psikolojik yardım almaya ilişkin tutum ile kendini açma eğilimi arasında yüksek bir korelasyon olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, cinsiyete göre de kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Deniz (2000: 135-166), öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada, öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarının mezun oldukları alana ve yaşa göre farklılaşmaktadır. Öğretmen adaylarının bilgisayar tutumları, cinsiyetlerine, algıladıkları bilgisayar bilme seviyelerine, bilgisayar sahibi olmalarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Ayrıca, öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik genel tutumlarının orta seviyede olduğunu vurgulamaktadır.

Boobekova (2000: 75-90), Öğretmenlik mesleğini seçerken, nelerin etkili olduğu araştırmasında, öğrencilerin kendi isteklerinin, çocuk sevgisinin, yakınlarının etkisinin, lisans diploması elde etme isteğinin ve aydın olma arzusu gibi etkenlerin mesleğe yönelik olumlu tutum geliştirmede belirleyici olduğunu saptamıştır.

Temel, Oral, Avanoğlu, (2000: 32-38), Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin deneye yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada; Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerin deneye yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Özgül (2000: 79-88), Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin , okula, müzik derslerine ve öğretmenlik mesleğine olumlu tutum sergileyen öğrencilerin akademik başarılarının da arttığını vurgulamaktadır.

Yalvaç ve Sungur (2000: 56-64), Fen Bilgisi öğretmen adaylarının laboratuvar derslerine yönelik tutumları ile almış oldukları derse karşı tutumları ve dersteki başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu; öğrencilerin bölümleri, cinsiyetleri ve genel ortalamalarının ise laboratuvar derslerine yönelik tutumlarını etkilememektedir.

Serin, Kesercioğlu, Saracaloğlu, Serin, (2000)'nın üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, öğretmen adaylarının fene yönelik tutumlarının bölümlere, ailenin ekonomik durumuna, uzun süre yaşanan yerleşim birimine ve öğretim elemanlarının tutumlarına göre farklılaşırken; cinsiyet, bitirilen lise türü, lise mezuniyet derecesi, anne-baba eğitim düzeyi ve mesleği, anne-baba tutumu, ailede öğretmen bulunma durumu, bölümde verilen eğitimden memnun olma-olmama ve öğrenimi boyunca kalınan yer gibi bağımsız değişkenlere göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

Biyolojideki başarı, öğrencilerin sahip oldukları bilimsel bilgileri sürekli olarak analiz, sentez ve yorumlamaları sonucunda elde etmelerine bağlıdır. Genelde öğrenciler biyoloji derslerinde sınıflar ilerledikçe, artan bir olumsuz tutum sergilemektedirler. Bunun nedenlerinden birisinin de biyoloji dersinin çok miktarda soyut kavram içermesi olduğu gözlenmektedir. Bu olumsuz düşünceleri ortadan kaldırmak için ise, işe soyut kavramları somutlaştırmak ve öğrenilen kavram ve karşılaşılan problemleri günlük yaşamla özdeşleştirmeye çalışmakla başlanmalıdır (Kesercioğlu, 2001).

Saracaloğlu ve ark. (2001) Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan araştırmada, öğretmen tutumlarının yaş, mezun olunan kurum, mesleği isteyerek seçme, çalışma ortamından memnun olup-olmama ve kendini mesleğinde verimli görmesi gibi değişkenler öğretmenliğe ilişkin tutumlara göre farklılaşırken; cinsiyet, branş, medeni durum, mesleki kıdem, toplumdaki öğretmenlik mesleğinin hak ettiği yerde bulunma ve verilen formasyon eğitimin yeterli olma durumu gibi değişkenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları değiştirmediği saptanmıştır.

Serin, Saracaloğlu, Serin, Kesercioğlu, (2002: 13) tarafından fen grubu öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan çalışmada, öğrenci tutumlarının öğrenim görülen bölüm, cinsiyet, babanın tutumu, bölüm tercihleri, bölüm tercih nedenleri, bölümünde okumaktan ve verilen eğitimden memnun olma/olmama durumuna göre farklılaştığını; buna karşın lise mezuniyet derecesi, en uzun yaşanan yerleşim

yeri, öğrenim süresince kaldığı yer, anne-baba eğitim durumu, mesleği, aile geliri, anne tutumu, ailenin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi ve ailede öğretmen bulunma durumuna göre öğretmenliğe ilişkin tutumlarının farklılaşmadığını saptamıştır.

Günümüzde öğretmen adaylarının konu alanı bilgisi ve pedagojik formasyonlarının yanı sıra bilgi sahibi olmaları gereken iki önemli alan daha vardır. Bunlardan biri bilgisayar teknolojileri diğeri ise bilgi okur yazarlığıdır. Bilgisayar teknolojilerini kullanma beceresi sadece öğretimi destekleyici bir unsur değil aynı zamanda bilgi okur yazarlığı becerilerinin de ön koşuludur (Kurbanoğlu ve Akkoyunlu, 2002a: 86, 2002b: 94).

Türkmen (2002: 218-228), Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin fen bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının olumlu çıktığını ve tutumlarının öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, orta öğretimde aldıkları fen grubu derslerinin sayısına, anne ve babalarının eğitim durumuna ve ailelerinin ekonomik durumuna göre anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir.

Altun (2002: 12), okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının incelendiği çalışmada, okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının olumlu olduğunu vurgulamaktadır.

Sayın (2003: 74-84), farklı programlarda okuyan öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin okudukları bölümlere göre empatik eğilim düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmadığı ancak öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve mesleki benlik saygısı puanları arasında, okudukları bölümlere göre anlamlı fark bulunduğunu saptamıştır. Aynı çalışmada, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutum puanları ile mesleki benlik saygısı puanları arasında, empatik puanlarının empatik eğilim düzeyi yüksek olan grubun lehine anlamlı bir fark bulmuştur.

Görgeç ve Deniz (2003: 158), öğretmen formasyon programının öğretmen adaylarına ne ölçüde olumlu görüşler kazandırdığı; yapılan çalışmada öğretmen adaylarının alanlarına göre pedagojik sertifika programına yönelik tutumlarının değiştiği sonucu bulunmuştur.

Akpınar ve Ayvacı (2003: 158), yapılan çalışmada öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince kendilerini sosyal bilgilerin belli alanlarına karşı tutumlarını etkileyen

faktörlerin olduğu görülmüştür. Bu faktörlerden biri olan öğretim elemanlarının tutumları ve derslerinde uyguladıkları öğretim teknikleri yanında, öğrencilerini derse karşı güdelemekteki başarılarının etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kesercioğlu ve Serin (2004)'in lise öğrencileri üzerinde yaptıkları tutum ile başarı arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlayan araştırma, fene yönelik tutumlarının ailesinin sosyo-ekonomik düzeyine, anne eğitim düzeyi, baba mesleği; fen başarısının ise ailenin sosyo-ekonomik düzeyine, anne eğitim düzeyi ve mesleğine göre anlamlı olarak farklılaştığı, öğrencilerin fene yönelik tutumları ile başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır.

1.7.2. Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar

Özgüven (1974), Hacettepe Üniversitesi Temel Bilimler Yatılı Okulu'nda Harita-Tıp-Fen ve Mühendislik ile Sosyal ve İdari Bilimler Fakültelerinin 11 bölümüne devam eden 427 öğrencinin akademik başarılarını inceleyen çalışmasında, zihinsel olmayan faktörlerin, üniversite öğrencilerinin başarıları ile olan ilişkilerini sorgulamıştır. Çalışmada incelenen 46 faktörden 21'inin başarıyı etkilediği saptanmıştır. Bunların büyük bir bölümünü, öğrencilerin kendi niteliklerinden ve üniversite çevresindeki etmenlerden hoşnut olma, etrafını iyimser bir duygu içinde görme şeklinde beliren direkt ve dolaylı güdülenme ile ilgili etmenler oluşturmaktadır.

Benlik kavramı ve özellikle akademik benlik kavramının akademik başarı ile ilişkili olduğu bir çok çalışmayla gösterilmiştir. Bloom (1979), akademik benlik ile okul başarısı arasındaki ilişki üzerinde yapılan araştırmalardan, belli bir dersle ilgili duyuşsal özellikler ile başarılar arasındaki korelasyonun fen ve matematik derslerinde arttığı, bu derste düşük başarının dersle ilgili duyuşsal özellikleri azalttığı, yüksek başarının ise arttırdığı sonucunu çıkarmıştır.

Aksakarya (1988)'da çalışmasında ortaokul öğrencilerinin Fen Bilgisine karşı tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkileri incelemiş ve aralarında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Öztürel (1987), ortaokul 3. sınıf öğrencileriyle Matematik dersine yönelik gerçekleştirdiği araştırmasında, bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitime kıyasla akademik başarıyı yükselttiğini ortaya çıkarmıştır.

Bazı araştırmacılar, başarıyı etkileyen faktörleri öğrencilerin niteliği, öğretim programı ve öğretim hizmetlerinin niteliğine bağlamakta ve bu faktörlerin uyumlu çalışmasıyla başarının kaçınılmaz olduğuna değinmektedir (Özçelik, 1987; Başaran, 2000).

Çelenk (1988: 85,86), bir öğretmen adayı olarak Eğitim Yüksek Okulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemiştir. Eğitim Yüksek Okullarını ilk sıralarda ve severek tercih eden öğrencilerin tutum puanları diğerlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, kız öğrencilerin daha yüksek puanlar aldığı saptanmıştır. Ayrıca öğretmen lisesi mezunu öğrencilerde diğerlerinden oldukça yüksek puanlar aldığını ortaya çıkarmıştır.

Oliver ve Simpson (1988: 148) yaptıkları çalışmada fen bilgisine karşı tutum, başarı motivasyonu ve fen akademik benlik kavramının fen başarısı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Sonuçta duyuşsal davranışların fen başarısıyla güçlü bir ilişki içinde olduğunu saptamışlardır. Yapılan analizlerde fen bilgisine karşı tutumun başarıyı anlamlı bir şekilde yordamadığını, buna karşılık başarı motivasyonunu ve akademik benlik kavramının başarıyı anlamlı şekilde yordadığını saptamışlardır.

Hızal (1989: 11), bilgisayar destekli eğitimin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir.

Berber (1990: 81-84), sosyo-ekonomik faktörlerin, ana baba tutumlarının ve öğrencilerin özlük niteliklerinin okul başarısına etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda kız öğrenciler erkek öğrencilere göre; yaşça küçük öğrenciler büyük olanlara göre; anne babasının eğitim seviyesi yüksek olanlar düşük olanlara göre; ailesinin gelir seviyesi yüksek olan öğrenciler gelir seviyesi düşük olanlara göre; ailesindeki birey sayısı düşük olan öğrenciler yüksek olanlara göre; ailesinin yanında kalan öğrenciler yanında kalmayanlara göre daha başarılı bulunmuştur. Köy yada şehir doğumlu olmak, ana babanın mesleği ve babanın eğitim seviyesi başarıyı etkilememektedir.

Lewin, Nama, Ziapora, (1991: 324) fen eğitimi üzerine yaptıkları çalışmada tutumların başarıyı anlamlı şekilde yordadığını belirtmişlerdir.

Güngörmüş (1992: 259), çocuğun zekası, akademik başarısı ve kendini algılayışı üzerinde babanın rolünü araştırmıştır. Babasının kendisini reddettiğini düşünen çocukların zekası, akademik başarısı ve benlik kavramının olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Babası ile daha fazla etkileşim yaşayan çocuklar, yaşamayanlara göre daha başarılı bulunmuştur.

Geban, Aşkar, Özkan, (1992: 7) yapılan, bilgisayar destekli eğitim ve problem çözme yaklaşımının lise öğrencilerinin Fen Bilgisi dersindeki başarısı üzerine etkilerinin sorgulandığı araştırmada, öğrenci tutumları ile başarıları arasında anlamlı ilişki görülmüştür

Ege Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı, Dokuz Eylül Üniversitesi Alman Dili Eğitimi öğrencilerinin Almanca'ya ve kendi bölümlerine ilişkin tutumları konusunda karşılaştırmalı bir araştırma yapılmış ve iki öğrenci grubunun da kendi bölümlerine ve Almanca'ya ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu belirtilmiştir. Birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru tutumlar arasında anlamlı bir fark görülmemiş; fakat erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilere oranla daha olumsuz olduğu saptanmıştır (Koydemir, 1994).

Hotaman (1995), Gülhane Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi sorguladığı çalışmasında, derse yönelik tutumla akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu belirtirken, öğrencilerin öğretmenlerine, arkadaşlarına ve bölümlerine yönelik tutumlarıyla akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını vurgulamaktadır.

Kılınç (1997), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin yaptığı çalışmasında öğretmenlik mesleğinin çoğunlukla bilinçli bir tercih olduğunu ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğunu vurgulamaktadır.

Selçuk (1997), İngilizce derslerine yönelik tutumla bu derse ilişkin akademik başarı arasındaki ilişkiyi sorguladığı çalışmasını üniversite düzeyinde yürütmüş, tutumla akademik başarı arasında pozitif yönde bir korelasyon saptamıştır.

House ve Prinson (1998: 29-43), üniversite birinci sınıf öğrencileri üzerinde İngilizce dersi için yaptıkları çalışmada tutumlarla öğrenci başarısı arasında anlamlı korelasyonlar saptamışlardır.

Morrel ve Lederman (1998: 79), öğrenci tutumlarında cinsiyet farklılıklarının görülmediği fakat küçük yaşta öğrencilerin büyüklere oranla fen bilgisine karşı daha olumlu tutumlar içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Orhun (1999: 49-53), Matematik derslerine yönelik olarak üniversite seviyesinde yürüttüğü çalışmada tutumla akademik başarı arasında anlamlı bir farklılaşma saptayamamıştır.

Francis ve Greer (1999: 65-75), orta okul öğrencilerinin fen bilgisine karşı tutumlarını ölçmek için yaptıkları çalışmalarında erkek öğrencilerin kızlara göre, yaşı küçük olanların da yaşı büyük olanlara göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları ortaya çıkarmışlardır.

Tepe (1999), öğrencilerin fen derslerine karşı tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmada ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyinde bir çalışma yürütmüştür. Korelasyonlar; İlköğretim I. kademede 0,32; ilköğretim II. kademede 0,48; lise düzeyinde 0,61; üniversite düzeyinde 0,44 şeklindedir. Sonuçlar 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

Aytürk (1999: 55,56), lise düzeyindeki çalışmada bilgisayar destekli öğretimin, İngilizce derslerindeki öğrenci başarısını arttırmada geleneksel yöntemle oranla daha etkili olduğunu saptamıştır. Ayrıca bilgisayar destekli öğretimin İngilizce'ye yönelik tutumları da olumlu yönde geliştirdiği belirtilen çalışmada İngilizce derslerine yönelik tutumla akademik başarı arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Ünlü (2000), atom, molekül ve madde kavramlarının anlaşılmasında kavram değiştirme metinlerinin etkisini inceleyen araştırmasında, öğrenci tutumlarıyla başarı arasında anlamlı ilişkiler saptamıştır.

Yalvaç ve Sungur (2000: 59), üniversite düzeyinde yürüttükleri çalışmalarında Fen Bilgisi öğretmen adaylarının, laboratuvar derslerine yönelik tutumları ve dersteki başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu saptamışlardır. Yıldırım (2000: 173), lise düzeyinde Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik ve Türkçe derslerini kapsayan çalışmada, öğretmen desteği, aile desteği, yalnızlık ve sınav kaygısı değişkenlerinin akademik başarıyı manidar bir şekilde yordadığını, arkadaş desteğinin ise yordamadığını belirtmektedir.

Ünal ve Uşaklı (2001: 29-38), öğrencilerin matematik başarıları ile tutum puanları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bu ilişkiler arasında; öğrencilerin mezun oldukları lise ve bölümleri ile matematik dersine çalışma davranışları, matematik dersinden etkilenme ve matematik dersini gerekli görme düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtirken; öğrencilerin, cinsiyet, genel not ortalaması ve matematik ders notuna göre ise tutumlarıyla akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu vurgulamaktadır.

Saracaloğlu ve Kaşlı (2001: 1)'da öğrencilerin bilgisayar kullanım deneyiminin tutumları ve başarıyı olumlu etkilediğini ancak bilgisayara yönelik tutumla bilgisayar başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmişlerdir.

Baskan (2001: 22), Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması doğrultusunda; eğitim fakültesi dekanları ile yaptığı çalışmada, Eğitim Fakülteleri ile Fen-Edebiyat Fakülteleri arasında belirgin bir farklılaşmanın ortaya çıktığını; Eğitim Fakülteleri ile Fen-Edebiyat Fakültelerinin işlevlerinin belirginleşmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Serin (2001), üniversite düzeyinde yürüttüğü, Fen ve Bilgisayar derslerini kapsayan çalışmada tutumlarla başarı arasında olumlu yönde bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır.

Yetim (2002), Matematik ve Türkçe derslerine yönelik olarak ilköğretim seviyesinde yürüttüğü çalışmada tutumla akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki saptayamamıştır.

Bulut, Yetkin, Kazak (2002: 26), matematik öğretmen adaylarının olasılık başarısını, olasılığa ve matematiğe yönelik tutumlarını incelediği çalışmasında, matematik öğretmen adaylarının olasılık başarı ortalamaları arasında istatistiksel olarak erkekler lehine anlamlı bir fark bulmuştur. Matematik dersine yönelik tutumlarının ortalamaları arasında ise kızlar lehine anlamlı bir fark bulmuştur.

Azar (2003: 181-194), Okul Deneyimi derslerine katılan öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, bu derslerin öğretmen adaylarının mesleki gelişmelerinde öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılığı ortaya koymuştur.

Milson ve Ekşi (2003: 99-130), öğretmen yetiştiren kurumların ,karakter eğitimi hazırlıklarının ilk öğretim ile orta öğretim öğretmenleri açısından ne kadar farklı olduğunu değerlendirdikleri araştırma sonucunda; lise öğretmenleri kendilerini ilk öğretim öğretmenlerinden daha yetersiz olduklarını belirtmişlerdir.

Gürbüz ve Sülün (2004: 192-204), biyoloji öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri ile orta öğretim kurumlarında görev yapan biyoloji öğretmenleri üzerinde yaptıkları çalışmada; mevcut biyoloji öğretimine ilişkin görüşlerinde öğretmenlerin ortalamasının 3,20, öğrencilerin ise 2,72 olduğu ve iki grubun ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır.

Yiğit (2004: 160-171), fizik öğretiminde bilgisayar destekli uygulamaların öğrencilerin bilişsel başarı ve tutumlarına etkilerini araştırdığı çalışmasında; istatistiki olarak ön ve son test arasında bilgisayar destekli öğretime karşı anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Fizik açısından ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, çalışma evreni ve örnekleminin özellikleri, veri toplama araçları ve puanlanması ile verilerin analizi ve çözümlene teknikleri açıklanmıştır.

2.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde olup, betimsel türde ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiş bir çalışmadır.

2.2 Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırma evrenini Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi ve Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırma örneklemini, Biyoloji I., II., III. ve IV. sınıf öğrencilerinden seçkisiz (random) örnekleme yöntemiyle seçilen % 70,40'ı (n=176) kız ve %29,60'ı (n=74) erkek olmak üzere toplam 250 biyoloji öğrencisi oluşturmaktadır. Uygulamanın yapıldığı gün ve saatlerdeki derslerde bulunan gönüllü öğrenciler araştırma örnekleminde yer almışlardır.

2.2.1 Örneklemin Özellikleri

Bu çalışmada, 2003-2004 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi ve Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji programında öğrenim gören 250 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin bağımsız değişkenlere göre dağılımları aşağıda tablolar halinde gösterilmektedir.

Tablo 2.1 Öğrencilerin Üniversitelere Göre Dağılımları

ÜNİVERSİTE	n	%
Dokuz Eylül Üniversitesi	121	48,4
Ege Üniversitesi	129	51,6
Toplam	250	100,0

Tablo 2.2 Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIF	n	%
1.Sınıf	66	26,4
2.Sınıf	57	22,8
3.Sınıf	59	23,6
4.Sınıf	68	27,2
Toplam	250	100,0

Tablo 2.3 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	n	%
Kız	176	70,4
Erkek	74	29,6
Toplam	250	100,0

Tablo 2.4 Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı

LİSE TÜRÜ	n	%
Genel Lise	117	46,8
Öğretmen Lisesi	9	3,6
Anadolu Lisesi	50	20,0
Özel Lise	8	3,2
Süper Lise	66	26,4
Toplam	250	100,0

Tablo 2.5 Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı

LİSE DERECEŚİ	n	%
Orta	24	9,6
İyi	124	49,6
Pekiyi	102	40,8
Toplam	250	100,0

Tablo 2.6 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımları

TERCİH SIRASI	n	%
1-5	129	51,6
6-10	77	30,8
11 ve üzeri	44	17,6
Toplam	250	100,0

Tablo 2.7 DEÜ Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIF	n	%
1.Sınıf	34	28,1
2.Sınıf	26	21,5
3.Sınıf	29	24,0
4.Sınıf	32	26,4
Toplam	121	100,0

Tablo 2.8 DEÜ Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	n	%
Kız	87	71,9
Erkek	34	28,1
Toplam	121	100,0

Tablo 2.9 DEÜ Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı

LİSE TÜRÜ	n	%
Genel Lise	43	35,5
Öğretmen Lisesi	9	7,4
Anadolu Lisesi	39	32,2
Süper Lise	30	24,8
Toplam	121	100,0

Tablo 2.10 DEÜ Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı

LİSE MEZ. DERECEŚİ	n	%
Orta	8	6,6
İyi	44	36,4
Pekiyi	69	57,0
Toplam	121	100,0

Tablo 2.11 DEÜ Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımları

TERCİH SIRASI	n	%
1-5	49	40,5
6-10	46	38,0
11 ve üzeri	26	21,5
Toplam	121	100,0

Tablo 2.12 EÜ Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIF	n	%
1.Sınıf	32	24,8
2.Sınıf	31	24,0
3.Sınıf	30	23,3
4.Sınıf	36	27,9
Toplam	129	100,0

Tablo 2.13 EÜ Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

SINIF	n	%
Kız	89	69,0
Erkek	40	31,0
Toplam	129	100,0

Tablo 2.14 EÜ Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Dağılımı

LİSE TÜRÜ	n	%
Genel Lise	74	57,4
Anadolu Lisesi	11	8,5
Özel Lise	8	6,2
Süper Lise	36	27,9
Toplam	129	100,0

Tablo 2.15 EÜ Öğrencilerin Lise Derecelerine Göre Dağılımı

LİSE MEZ. DERECE Sİ	n	%
Orta	16	12,4
İyi	80	62,0
Pekiyi	33	25,6
Toplam	129	100,0

Tablo 2.16 EÜ Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Dağılımları

TERCİH SIRASI	n	%
1-5	80	62,0
6-10	31	24,0
11 ve üzeri	18	14,0
Toplam	129	100,0

2.3 Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ): Araştırmada öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla Semerci (1999: 51-55), tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” (ÖMYTÖ) uygulanmıştır. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .68 ölçek, 30 maddeden oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından yapılan analizde ise güvenilirlik katsayısı .90 bulunmuştur. Ölçekten en az 30, en çok 150 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar, mesleğe yönelik olumlu tutumu ifade etmektedir.

Kişisel Bilgi Formu: Söz konusu ölçeklere ek olarak, çalışma örneklemini öğrencilerine, 5 maddeden oluşan “kişisel bilgi formu” uygulanmıştır.

Genel Başarı: Öğrencilerin, 2003-2004 güz yarıyılına ilişkin genel başarı notları ilgili üniversitelerin Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı (Şefliği)’nden alınmıştır.

2.4 Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Ölçekler çoğaltılarak örneklem gruplarına uygulanmıştır. Anketler okullara gidilerek ilgili öğrencilere bizzat dağıtılmış ve rahatlıkla yanıtlayabilecekleri uygun bir süre sonunda (30 veya 35 dakika) toplanmıştır.

2.5 Veri Toplama Araçlarının Puanlanması

Araştırmada uygulanan kişisel bilgilerin haricindeki maddelerin puanlanması aşağıdaki ilkelere göre yapılmıştır.

Ölçek maddeleri için;

	<u>Olumlu Madde</u>	<u>Olumsuz Madde</u>
Tamamen Katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Hiç Katılmıyorum	1	5

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği maddelerinin 22 tanesi olumlu, 8 tanesi de olumsuz ifade taşımaktadır. Olumlu maddeler 5’ten 1’e, olumsuz maddeler ise 1’den 5’e doğru puanlanmaktadır.

2.6 Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın verileri “SPSS 11.0 For Windows” paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Önem düzeyi ise .05 olarak alınmıştır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda;

- * yüzde dökümleri, * tek yönlü varyans analizi (ANOVA),
- * t, Scheffe, LSD ve Tukey HSD testleri, * Korelasyon istatistikî işlemleri yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; ikinci bölümde açıklanan tekniklerle toplanan verilerin, her bir alt problemle ilgili olarak, istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1 Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler:

Toplam örneklemin %48,4'ü DEU, %51,6'sı EU öğrencilerinden oluşmaktadır.

Toplam örneklemin %26,4'ü 1. sınıf; %22,8'i 2. sınıf; %23,6'sı 3. sınıf ve %27,2'si de 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Toplam örneklemin %70,4'ünü kız öğrenciler, %29,6'sını da erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğrencilerin %46,8'ni genel lise, %3,6'sını öğretmen lisesi, %20'sini Anadolu lisesi, %3,2'sini özel lise, %26,4'ünü süper lise mezunları oluşturmaktadır.

Toplam öğrencilerin %9,6'sı lise mezuniyet derecesini orta, %49,6'sı iyi, ve %40,8'i pekiyi şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin %51,6'sı ilk beş, %30,8'i 6 ila 10 ve %17,6'sı da 11 ve daha alt sıralarda bölümlerini seçmişlerdir.

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin %28,1'ni 1. sınıf, %21,5'ni 2. sınıf, %24'nü 3. sınıf, ve %26,4'nü 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin %71,9'unu kızlar ve %28,1'ini de erkekler oluşturmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin %35,5'i genel lise, %7,4'ü öğretmen lisesi, %32,2'si Anadolu lisesi ve %24,8'i süper lise mezunlarından oluşmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin lise mezuniyet dereceleri %6,6 orta, %36,4 iyi ve %57 pekiyi şeklinde oluşmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinin %40,5'i ilk beş, %38'i 6 ila 10 arasında ve %21,5'de 11 ve daha alt sıralarda bölümlerini seçmişlerdir.

Ege Üniversitesi öğrencilerinin %24,8'ini 1. sınıf, %24'ünü 2.sınıf, %23,3'ünü 3.sınıf, ve %27,9'unu da 4.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Ege Üniversitesi öğrencilerinin %69'u kız ve %31'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Ege Üniversitesi öğrencilerinin %57,4'ünü genel lise, %8,5'ini Anadolu lisesi, %6,2'sini özel lise ve %27,9'unu süper lise mezunları oluşturmaktadır.

Ege Üniversitesi öğrencilerinin lise mezuniyet derecelerinin %12,4'ünü orta, %62'sini iyi ve %25,6'sı pekiyi derece ile liseden mezun olduklarını belirtmişlerdir.

Ege Üniversitesi öğrencilerinin bölümlerini tercih sırasını %62'si ilk beş, %24'ü 6 ila 10, ve %14'ü 11 ve daha alt sıralarda bölümlerini seçmişlerdir.

Aşağıdaki paragraflarda alt problemlerle ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın ilk alt problemi; “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve başarıları üniversitelere göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Öğrencilerin üniversitelere göre tutum puanları t testi ile belirlenmiş ve bulgular Tablo 3.1'de verilmiştir.

Buna göre, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları üniversitelere göre istatistiksel olarak farklılaşmaktadır ($t=4,33$ $p<0,001$).

Tablo 3.1 Öğrencilerin Üniversitelere Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları, p ve t Değerleri

ÜNİVERSİTE	n	x	ss	t	P	ANLAMLILIK DÜZEYİ
Dokuz Eylül Üniversitesi	121	122,18	16,05	4,33	,000	p<.001
Ege Üniversitesi	129	113,14	16,83			

Tablo3.1’de de görüldüğü üzere, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamaları incelendiğinde, DEÜ öğrencilerinin tutumlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerinin başarı puanları üniversitelere göre t testi ile incelenmiş. Başarıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir değişimin olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3.2 Öğrencilerin Üniversitelere Göre Başarı Puanlarına İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları, p ve t Değerleri

ÜNİVERSİTE	n	x	ss	t	P	ANLAMLILIK DÜZEYİ
Dokuz Eylül Üniversitesi	121	68,59	12,51	-1,50	,134	p>.05
Ege Üniversitesi	129	70,62	8,53			

3.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve başarıları sınıflara göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamalarının sınıf değişkeni açısından bir değişimin olup-olmadığını belirlemek amacıyla verilere tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır ($F=6,59$ $p<.001$).

Tablo 3.3 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

SINIF	n	x	ss
EÜ 1.Sınıf	32	118,62	14,13
EÜ 2.Sınıf	31	104,67	20,37
EÜ 3.Sınıf	30	113,23	16,89
EÜ 4.Sınıf	36	115,50	13,06
DEÜ 1.Sınıf	34	116,79	16,28
DEÜ 2.Sınıf	26	127,88	14,47
DEÜ 3.Sınıf	29	127,51	8,72
DEÜ 4.Sınıf	32	118,43	19,44
Toplam	250	117,52	17,04

Tablo 3.4 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	60739,97	7	1655,20			
GA	11586,43	242	250,99	6,59	,000	$p<.001$
Toplam	72326,40	249				

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır.

Scheffe testi sonucunda, değişimin EÜ ikinci sınıf ile DEÜ ikinci ve üçüncü sınıf gruplarından kaynaklandığı bulunmuştur. Bu değişim EÜ öğrencileri lehinedir.

Tablo 3.5 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ 1	EÜ 2	EÜ 3	EÜ 4	DEÜ 1	DEÜ 2	DEÜ3	DEÜ4
EÜ 1.Sın.								
EÜ 2.Sın.						*	*	
EÜ 3.Sın.								
EÜ 4.Sın.								
DEÜ 1.S.								
DEÜ 2.S.		*						
DEÜ 3.S.		*						
DEÜ 4.S.								

Sınıflara göre öğrencilerin akademik başarı puanları tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve ilgili bulgular Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

SINIF	n	X	ss
EÜ 1.Sınıf	32	70,78	9,71
EÜ 2.Sınıf	31	70,61	10,31
EÜ 3.Sınıf	30	70,93	6,82
EÜ 4.Sınıf	36	70,22	7,27
DEÜ 1.Sınıf	34	68,11	12,40
DEÜ 2.Sınıf	26	71,69	13,76
DEÜ 3.Sınıf	29	66,75	13,54
DEÜ 4.Sınıf	32	68,25	10,58
Toplam	250	69,64	10,67

Tablo 3.7 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	27747,29	242	114,65			
GA	624,30	7	89,18	6,59	,606	p>.05
Toplam	28371,60	249				

Yapılan analiz sonucunda, öğrencilerin başarı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değişmediği saptanmıştır. Başka bir ifadeyle, DEÜ ve EÜ öğrencilerinin akademik başarılarının öğrenimlerini sürdüğü sınıflarından bağımsız olduğu ve etkilenmediği söylenebilir.

3.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve başarıları cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni açısından bir farklılaşmanın olup-olmadığını belirlemek amacıyla verilere tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır (F=7,10 p<.001).

Tablo 3.8 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

CİNSİYET	n	x	ss.
EÜ KIZ	89	114,02	16,37
EÜ ERKEK	40	111,20	17,87
DEÜ KIZ	87	123,39	15,06
DEÜ ERKEK	34	119,08	18,23
Toplam	250	117,52	17,04

Tablo 3.9 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	66557,80	246	270,56			
GA	5768,59	3	1922,86	7,10	,000	p<.001
Toplam	72326,40	249				

Tablo 3.10 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ KIZ	EÜ ERKEK	DEÜ KIZ	DEÜ ERKEK
EÜ KIZ			*	
EÜ ERKEK			*	
DEÜ KIZ	*	*		
DEÜ ERKEK				

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonucunda, değişimin DEÜ kız grubu ile EÜ kız ve erkek gruplarından kaynaklandığı bulunmuştur. Değişim DEÜ kız öğrencileri lehinedir. Bu durum temel amacı öğretmen yetiştirmek olan eğitim fakültelerinde gerekli formasyon bilgilerinin yeteri düzeyde verilmesinin doğal bir sonucu olarak düşünülebilir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların cinsiyete göre değiştiği yönündeki eldeki çalışma sonucu, Aşkar ve Erden (1986), Aşkar ve Çelenk (1989: 136-141) ile Saracaloğlu (1991: 565-569, 1992) Şahin (1992), Luke ve Cope (1994), Erden (1995: 99-104), Saracaloğlu (1995), Kesercioğlu ve ark. (2000) ile Saracaloğlu ve ark. (2000) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulguları ile birbirini destekler niteliktedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu yönündeki bulgu, Kaplan ve İpek (2002) tarafından öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen araştırma sonucu ile çelişkili bulunmuştur.

Öğrencilerin başarı puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni açısından bir farklılaşmanın olup-olmadığını belirlemek amacıyla verilere tek yönlü varyans analizi

uygulanmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır ($F=12,04$ $p<.001$).

Tablo 3.11 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

CİNSİYET	n	x	ss
EÜ KIZ	89	71,91	7,81
EÜ ERKEK	40	67,75	9,44
DEÜ KIZ	87	71,65	11,78
DEÜ ERKEK	34	60,76	10,92
Toplam	250	69,64	10,67

Tablo 3.12 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	24738,55	246	100,56			
GA	3633,04	3	1211,01	12,04	,000	$p<.001$
Toplam	28371,60	249				

Tablo 3.13 Öğrencilerin Sınıflarına Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ KIZ	EÜ ERKEK	DEÜ KIZ	DEÜ ERKEK
EÜ KIZ				*
EÜ ERKEK				*
DEÜ KIZ				*
DEÜ ERKEK	*	*	*	

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonucunda, değişimin DEÜ erkek öğrencilerinden kaynaklandığı bulunmuştur. Bu fark DEÜ erkekleri aleyhinedir.

3.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi; “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve akademik başarıları bitirilen lise türüne göre anlamlı olarak değişmekte midir?” biçiminde ifade edilmiştir.

Öğrencilerin tutum puanları mezun olunan lise türüne göre irdelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir değişimin olduğu bulunmuştur ($F=3,00$ $p<.01$).

Tablo 3.14 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

LİSE TÜRÜ	n	x	ss
EÜ Genel	74	113,24	15,79
EÜ Anadolu	11	110,63	18,28
EÜ Özel	8	111,12	25,19
EÜ Süper	36	114,16	17,02
DEÜ Genel	43	119,58	17,01
DEÜ Öğretmen	9	124,55	17,65
DEÜ Anadolu	39	122,48	13,76
DEÜ Süper	30	124,80	17,17
Toplam	250	117,52	17,04

Tablo 3.15 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	66539,27	242	274,95			
GA	57,87	7	826,73	3,00	,005	$p<.01$
Toplam	72326,40	249				

Tablo 3.16 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ Genel	EÜ Anad	EÜ Özel	EÜ Süper	DEÜ Genel	DEÜ Öğret	DEÜ Anad	DEÜ Süper
EÜ Genel								*
EÜ Anadolu								
EÜ Özel								
EÜ Süper								
DEÜ Genel lise								
DEÜ Öğretmen								
DEÜ Anadolu								
DEÜ Süper								

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Değişime EÜ genel lise mezunları ile DEÜ Süper lise mezunlarının neden oldukları belirlenmiştir. Bu fark DEÜ süper lise öğrencileri lehinedir.

Saracaloğlu (1991, 1992), Serin ve ark. (2002) ile Kesercioğlu ve ark. (2000) tarafından yapılan araştırma bulgusu ile çelişkili olan bu çalışma, Aşkar ve Çelenk (1989) ile Saracaloğlu ve ark. (2000) tarafından gerçekleştirilen mesleğe yönelik tutumların bitirilen kurumlara göre değişmediği biçimindeki araştırma bulguları ile birbirlerini desteklemektedir.

Lise türüne göre öğrencilerin akademik başarı puanları tek yönlü varyans analizi ile incelendiğinde, öğrencilerin başarı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değiştiği saptanmıştır ($F=5,42$ $p<.001$).

Tablo 3.17 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

LİSE TÜRÜ	n	x	ss
EÜ Genel	74	69,09	8,50
EÜ Anadolu	11	74,45	4,67
EÜ Özel	8	72,75	6,94
EÜ Süper	36	72,11	9,32
DEÜ Genel	43	63,95	13,48
DEÜ Öğretmen	9	58,33	8,44
DEÜ Anadolu	39	72,23	10,12
DEÜ Süper	30	73,60	11,04
Toplam	250	69,64	10,67

Tablo 3.18 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	24524,15	242	101,33			
GA	3847,44	7	549,63	5,42	,000	p<.001
Toplam	28371,60	249				

Tablo 3.19 Öğrencilerin Lise Türüne Göre Başarı Puanlarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ Genel	EÜ Anad	EÜ Özel	EÜ Süper	DEÜ Genel	DEÜ Öğret	DEÜ Anad	DEÜ Süper
EÜ Genel								
EÜ Anadolu					*	*		
EÜ Özel								
EÜ Süper					*	*		
DEÜ genel lise							*	*
DEÜ Öğretmen								
DEÜ Anadolu						*		
DEÜ Süper						*		

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Sonuçları Tablo 3.19’da verilmiştir.

3. 6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi; “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve akademik başarıları lise mezuniyet derecesine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğrencilerin mesleğe ilişkin tutum puanları lise mezuniyet derecesine göre incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı saptanmıştır ($F=4,61$ $p<.001$).

Tablo 3. 20 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

LİSE MEZUNİYET DERECESİ	n	x	ss
EÜ ORTA	16	115,87	12,39
EÜ İYİ	80	112,03	18,33
EÜ PEKİYİ	33	114,51	14,94
DEÜ ORTA	8	113,62	14,68
DEÜ İYİ	44	120,93	17,58
DEÜ PEKİYİ	69	123,97	14,98
Toplam	250	117,52	17,04

Tablo 3.21 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	66075,49	244	270,80			
GA	6250,90	5	1250,18	4,61	,000	$p<.001$
Toplam	72326,40	249				

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır.

Tablo 3.22 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ Orta	EÜ İyi	EÜ Pekiyi	DEÜ Orta	DEÜ İyi	DEÜ Pekiyi
EÜ ORTA						
EÜ İYİ					*	*
EÜ PEKİYİ						
DEÜ ORTA						
DEÜ İYİ		*				
DEÜ PEKİYİ		*				

Scheffe testi sonucunda, değişimin EÜ öğrenim gören lise mezuniyet derecelerini iyi olarak belirten grup ile DEÜ iyi ve pekiyi olarak ifade eden gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur. Bu fark DEÜ öğrencileri lehinedir.

Bu bulgular Saracaloğlu (1992), Kesercioğlu ve ark. (2000), Saracaloğlu ve ark. (2000) ile Serin ve ark. (2002) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla çelişkilidir.

Lise mezuniyet derecesine göre öğrencilerin akademik başarı puanları tek yönlü varyans analizi ile incelendiğinde, öğrencilerin başarı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde değiştiği saptanmıştır ($F=7,09$ $p<.001$).

Tablo 3.23 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

LİSE MEZUNİYET DERECESİ	n	x	ss
EÜ ORTA	16	70,68	8,40
EÜ İYİ	80	70,80	8,75
EÜ PEKİYİ	33	70,15	8,29
DEÜ ORTA	8	57,37	7,59
DEÜ İYİ	44	63,81	10,97
DEÜ PEKİYİ	69	72,94	12,06
Toplam	250	69,64	10,67

Tablo 3.24 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	24790,66	244	101,60			
GA	3580,93	5	716,18	7,04	,000	p<.001
Toplam	28371,60	249				

Tablo 3.25 Öğrencilerin Lise Mezuniyet Derecesine Göre Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ Orta	EÜ İyi	EÜ Pekiyi	DEÜ Orta	DEÜ İyi	DEÜ Pekiyi
EÜ ORTA				*		
EÜ İYİ				*	*	
EÜ PEKİYİ				*		
DEÜ ORTA	*	*	*			*
DEÜ İYİ						
DEÜ PEKİYİ	*				*	

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonuçları Tablo 3.25’de verilmiştir.

3.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi; “öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ve akademik başarıları bölüm tercih sırasına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir.

Tablo 3.26’da öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının bölüm tercih sırasına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre, bölüm tercih sırası açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (F=4,51 p<.001).

Tablo 3.26 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutuma İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

TERCİH SIRASI	n	x	ss
EÜ 1-5	80	112,11	19,12
EÜ 6-10	31	115,29	12,84
EÜ 11 ve +	18	114,05	11,38
DEÜ 1-5	49	122,53	17,36
DEÜ 6-10	46	124,41	12,65
DEÜ 11 ve +	26	117,57	18,41
Toplam	250	117,52	17,04

Tablo 3.27 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	66201,02	244	271,31			
GA	6125,37	5	1225,07	4,51	,000	p<.001
Toplam	72326,40	249				

Tablo 3.28 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ 1-5	EÜ 6-10	EÜ 11 VE +	DEÜ 1-5	DEÜ 6-10	DEÜ 11 VE +
EÜ 1-5				*	*	
EÜ 6-10						
EÜ 11 ve +						
DEÜ 1-5						
DEÜ 6-10						
DEÜ 11 ve +						

Farklılığa neden olan grupları belirlemek amacıyla verilere Scheffe testi uygulanmış ve bölümlerini ilk beş ve 6-10. sıralarda tercih eden DEÜ öğrencileri ile ilk beş sırada bölümünü tercih eden EÜ öğrencileri arasında fark bulunduğu saptanmıştır. Başka bir anlatımla, bölümlerini ilk beş sırada tercih eden DEÜ öğrencilerinin en yüksek tutum puanlarına sahip oldukları belirlenmiştir.

Bu araştırma bulguları Kesercioğlu ve ark. (2000) ile Saracaloğlu ve ark. (2000) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulguları ile çelişkili, tutum puanlarının bölüm tercih sırasına göre farklılaştığı yönündeki araştırmalarla birbirlerini desteklemektedir (Aşkar ve Erden, 1986; Aşkar ve Çelenk, 1989; Saracaloğlu, 1991: 565-569; 1992; Serin ve ark. 2002). Bu durum son zamanlarda Eğitim Fakültesini tercih eden öğrencilerin mesleğe bağladıkları değerlerin Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek olması ile açıklanabilir. Bu durumda, Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenliğe yönelik tutumlarının “olumsuz” etkilenmesinin doğal bir sonucu olduğu düşünülebilir.

Bölüm tercih sırasına göre öğrencilerin akademik başarı puanları tek yönlü varyans analizi ile incelendiğinde, öğrencilerin başarı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı saptanmıştır ($F=2,64$ $p<.05$).

Tablo 3.29 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Başarı Puanlarına İlişkin n, Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

TERCİH SIRASI	n	X	ss
EÜ 1-5	80	70,18	9,04
EÜ 6-10	31	72,80	7,76
EÜ 11 ve +	18	68,77	6,95
DEÜ 1-5	49	69,32	13,22
DEÜ 6-10	46	70,80	11,91
DEÜ 11 ve +	26	63,30	11,00
Toplam	250	69,64	10,67

Tablo 3.30 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Akademik Başarılarına İlişkin ANOVA Sonucu

VARYANS KAYNAĞI	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri	Önem Denetimi
Gİ	26913,69	244	110,30			
GA	1457,91	5	291,58	2,64	,024	p<.05
Toplam	28371,60	249				

Farklılığa neden olan grubu belirleyebilmek için verilere scheffe anlamlılık testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonucunda, değişimin bölüm tercih sıralamasında 11 ve üzerinde yazdıklarını belirten DEÜ öğrenci grubuyla, bölüm tercih sıralamasını ilk beş ve 6-10 olarak belirten Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, 6-10 olarak ifade eden DEÜ öğrencilerinden kaynaklandığı saptanmıştır. Bu değişim, ilk beş ve 6-10 arasında tercih sıralaması yaptıklarını belirten EÜ öğrencileri ile 6-10. sırada bölümlerini tercih eden DEÜ öğrencileri lehinedir.

Tablo 3.31 Öğrencilerin Bölüm Tercih Sırasına Göre Akademik Başarılarına İlişkin Scheffe Sonucu

GRUPLAR	EÜ 1-5	EÜ 6-10	EÜ 11 VE +	DEÜ 1-5	DEÜ 6-10	DEÜ 11 VE +
EÜ 1-5						*
EÜ 6-10						*
EÜ 11 ve +						
DEÜ 1-5						
DEÜ 6-10						*
DEÜ 11 ve +						

Bu durum, 11 ve üzerinde bölümünü tercih eden Eğitim Fakültesi öğrencilerinin bölümlerine isteyerek gelmemelerinin sonucunda motivasyonlarının düşük olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir.

4. SONUÇ, YARGI VE ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, öğrenci tutumlarının öğrenim görülen üniversite, sınıf, cinsiyet, lise türü, lise mezuniyet derecesi ve bölüm tercih sırasına göre farklılaştığını ortaya koymuştur.

Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarının cinsiyet, lise türü, lise mezuniyet derecesi ve bölüm tercih sırasına göre farklılaştığı, buna karşın öğrenim görülen üniversite ve sınıf değişkenlerinin akademik başarıyı değiştirmediği saptanmıştır.

Genel olarak öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutumlarının “iyi” düzeyde bulunması (Fen-Edebiyat Fakültesi, $X=113,14$; Eğitim Fakültesi, $X=122,18$), öğretmen yetiştiren kurumların duyuşsal alan özelliklerin gelişimi ve üniversite öğrencilerinin mesleğe bağladıkları değerleri ile beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğretmenliği Anabilim Dalı'nı bölüm tercih sıralamasında 11 ve üzeri sıralarda kazanan öğretmen adayları ile yapılacak çalışmalarla öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen olumsuz etkenler belirlenebilir.
2. Genel olarak öğretmenin tutum geliştirmedeki etkililiği dikkate alındığında, öğretmen adaylarının öğrenme-öğretme ortam ve koşulları iyileştirilmelidir. Bunun için de öncelikle öğretim elemanları hizmet-içi eğitimden geçirilmesi sağlanmalı.
3. Öğretmenliğe yönelik tutumların olumlu duruma getirilmesi, mesleğe sosyal saygınlığın kazandırılması ile mümkün olabilir. Bu nedenle sosyal ve ekonomik koşulların iyileştirilmesi gerekli görülmektedir.
4. Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, temel amacı öğretmen yetiştirmek olan Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğretmenliği öğrencilerinin mesleğe ilişkin tutumlarının da iyi düzeyde birbirine benzer nitelikte bulunması, öncelikle biyoloji eğitim programlarında duyuşsal öğrenmelerin gerçekleşme durumunun irdelenmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır. Böylece geliştirilmesi gereken ilgi, tutum, akademik benlik tasarımı gibi duyuşsal özellikler açık bir biçimde ortaya konabilir.

5. Öğrenme düzeyini etkileyen bilişsel ve duyuşsal özellikler bağımsız ya da birlikte boylamsal ve deneysel araştırmalarla incelenmelidir.
6. Öğretmen Lisesi mezunlarının mesleğe yönelik “olumsuz” tutum sahibi olmaları, Eğitim Fakültelerinin bir anlamda alt-sistemini oluşturan gençlerin yetiştirildiği söz konusu kurumların tüm boyutlarıyla incelenmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır.
7. Benzer araştırmalar farklı fakülte ve bölümlerde yapılmalıdır.
8. Öğrenci tutumları, deneysel ve boylamsal araştırmalarla incelenmelidir.

KAYNAKÇA

- AIKEN, L. R. (1970). *Attitudes Towards Mathematics*. Review of Educational Research, 40, 4.
- AKGÜN, Ş. (1995). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Giresun.
- AKGÜN, Ş. (2000). *Öğretmen Adaylarına Fen Bilgisi Öğretimi*. Giresun.
- AKKOYUNLU, B. (1996). "Bilgisayar Okuryazarlığı Yeterlilikleri ile Mevcut Ders Programlarının Kaynaştırılmasının Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi", *HÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 127-134.
- AKPINAR, M; AYVACI, H. Ş. (2003). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimlerin Temel Disiplinlerine Karşı Tutumları", *Milli Eğitim Dergisi*, 158.
- AKSAKARYA, E. (1988). "Toplu Fen ve Fen Bilgisi Programlarının Öğrencilerin Fen Tutumlarına Etkisi", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- AKSOY, M.E. (1989). "Bilgisayar Kursundan Geçen Öğretmenlerin Bir Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Tutumları", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ALTUN, S. A. (2002). "Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi.", *Çağdaş Eğitim*, 286, 8-14.
- ANDERSON, R.E. (1993). "Practical Computer Knowledge." R.E. Anderson (Ed). *Computers in American Schools 1992: An overview, a National Report from the International IEA Computers in Education Study*. Minneapolis: IEA computers in Education Study. Un. of Minnesota, 29-44.
- ARKONAÇ, S. A. (1998). *Psikolojik Zihin Süreçleri Bilimi*, 2. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- ARKONAÇ, S. A. (2001). *Sosyal Psikoloji*, 2. Baskı, İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.
- ARSEVEN, A. D. (1986). "Benlik Tasarımı" (Gelişimi ve Okul Başarıyla İlişkisi), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 15-26.
- AŞKAR, P. (1986). "Matematik Dersine Yönelik Tutum Ölçen Likert Tipi Ölçeğin Geliştirilmesi.", *Eğitim ve Bilim*.
- AŞKAR, P.; ÇELENK, S. (1989). "İlkokula Öğretmen Yetiştiren Eğitim Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları" *Çağdaş Eğitim*, 136-141.
- AŞKAR, P.; ERDEN, M. (1986). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Marmara Üni. 1. Ulusal Sempozyumu*, İstanbul.
- AYTÜRK, N. (1999). "Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin İngilizce Başarısına; İngilizce ve Bilgisayara Yönelik Tutumlarına Olan Etkisi", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- AZAR, A. (2003). "Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerin Yansımaları", *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 181-194.
- BABACAN, D. (1999). "Öğretmenlerin Öğrencilere Yönelik Tutumları ve Gücü", *DEÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- BASKAN, G. A. (2001). "Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma.", *HÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 16-25.
- BAŞARAN, İ. E. (2000). *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Feryal Matbaası.

- BENNET, R. E. (1987). "Planning and Evaluating Computer Education Programs", London: Merrill Publishing Company.
- BERBER, Ş. (1990). "Sosyo-Ekonomik Faktörlerin ve Ana-Baba Tutumlarının Okul Başarısına Etkisi.", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- BERBEROĞLU, G. (1990). "Kimyaya İlişkin Tutumların Ölçülmesi", **Eğitim ve Bilim**, 14, 76, 16-27.
- BEREITER, C.; SCARDAMALIA, M.; CASSELLS, C.; HEWITT, J. (1997). "Postmodernizm, Knowledge-Building and Elementary Science", **Elementary School Journal**, 97.
- BLOOM, B. S. (1971). "Affective Consequences of School Achievement." In J. H. Block (Ed). **Mastery of Learning**, New York: Rinehard and Winston, 13-28.
- BLOOM, B. S. (1979). **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, Çev. D. A. Özçelik. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- BOUBEKOVA, K. (2000). "Bağımsız Devletler Topluluğunda Öğretmen Yetiştirme", **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 12, 75-90.
- BULUT, S.; YETKİN, İ. E.; KAZAK, S. (2002). "Matematik Öğretmen Adaylarının Olasılık Başarısı, Olasılık ve Matematiğe Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 22, 21-28.
- BYRNE, R. H. (1975). **Guidance: A Behavioral Approach**. New Jersey: Englewood Cliffs.
- BYRNE, R. H. (1977). **Guidance: A Behavioral Approach**, New Jersey: Englewood Cliffs.
- CAN, G. (1987). "Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma (Ankara Okullarında)", **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2, 1, 159-170.
- CAN, G. (1991). "Eğitim Fakültesi ve Öğretmenlik Sertifikası Programlarının Öğretmen Adaylarında Tutum Geliştirme Açısından Etkililiği", **İzmir 1. Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri**, 25-27 Kasım 1991, 162-167.
- CAN, G. (1992). "Akademik Başarısızlık ve Önlenmesi", **Anadolu Üniversitesi Yayınları**, No: 550, Eskişehir.
- CONNEL, R. W. (1993). **Schools and Social Justice**. Temple University Pres.
- CÜCELOĞLU, D. (1997). **İnsan ve Davranış**. Ankara: Remzi Kitabevi.
- ÇAĞLAR, A. (1999). "Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nde Yapılan Öğretmenlik Uygulaması Üzerine Bir Araştırma", **Eğitim Bilimleri Dergisi**, 3, 1991.
- ÇAPA, Y.; ÇİL, N. (2000). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18, 69-73.
- ÇELENK, S. (1988). "Eğitim Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- ÇİLENTİ, K. (1985). **Fen Eğitim Teknolojisi**. Ankara: Kadoğlu Matbaası.
- DENİZ, L. (2000). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Yaşantıları ve Bilgisayar Tutumları", **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 12, 135-166.
- DÖKMEN, Ü. (1988). "Empatinin Yeni Bir Modele Dayanılarak Ölçülmesi ve Psikodrama İle Geliştirilmesi", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 21, 1-2, 155-190.
- DÖNMEZ, S. (1998). **Sosyoloji**. İstanbul: Meter Matbaası.

- ERDEN, M. (1995). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Sertifikası Derslerine Yönelik Tutumları", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 99-104.
- ERGEZEN, S. (1994). "Biyoloji Eğitiminin Önemi ve Orta Öğretimde Biyoloji Öğretimi." I. Ulusal Fen Bilimleri Sempozyumu Bildirileri, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 171-177.
- ERJEM, Y. (1998). "Bir Öğretmen Yetiştirme Modeli Olarak Pedagojik Formasyon Programı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma", *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 151-164.
- ERJEM, Y. (2000). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin İşlevi Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programına Katılan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma", *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 70-79.
- FICHTER, J. (1990). *Sosyoloji Nedir?* Çeviri: Nilgün Çelebi, Konya, Selçuk Üniversitesi Yayını.
- FİDAN, N. (1994). *Öğrenme ve Öğretme: Kuramlar-İlkeler-Yöntemler*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- FİDAN, N.; BAYKUL, Y. (1994). "İlköğretimde Temel Öğrenme İhtiyaçlarının Karşlanması", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 7-20.
- FRANCIS, L. J.; GREER, J. E. (1999). "Attitude toward Science Among Secondary Pupils in Northern Ireland: Relationship with Sex, Age and Religion", *Research Science & Technological Education*, 17, 1, 65-75.
- GEBAN, Ö.; AŞKAR, P.; ÖZKAN, İ. (1992). "Effects of Computer Simulated Experiments and Problem-Solving Approaches on High School Students", *Journal of Educational Research*, 86, 1, 5-10.
- GÖRGEN, İ.; DENİZ, S. (2003). "Orta Öğretim Branş Öğretmenliği Adaylarının Öğretmenlik Sertifika Programına Yönelik Görüşleri", *Milli Eğitim Dergisi*, 158.
- GRESSARD, P. C.; H. B. LOYD. (1985). "Age and Staff Development Experience with Computer as Factor Affecting Teacher Attitudes toward Computers", *School Science and Mathematics*, 89, 3, 203-209.
- GÜNGÖRMÜŞ, O. (1992). "Babamın Çocuğun Zekası, Akademik Başarısı ve Benlik Kavramı Üzerine Etkisinin Araştırılması", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- GÜRBÜZ, H.; SÜLÜN, A. (2004). "Türkiye'de Biyoloji Öğretmenleri ve Biyoloji Öğretmen Adaylarının Nitelikleri", *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 192-204.
- GÜRDAL, A. (1997). "Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Fene Karşı Tutumları ve Fen Öğretiminde Entegrasyonun Önemi", *M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 237-253.
- GÜROL, M. (1997). "Teknik Öğretmen ve Adaylarının Teknik Öğretmen Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşleri", *Eğitim ve Bilim*, 21, 106, 59-72.
- HASAN, O. E. (1985). "An Investigation into Factors Affecting Attitudes Toward Science of Secondary School Students in Jordan", *Science Education*, 69, 1, 3-8.
- HAWKINS, J.; PEA, R. (1987). "Tools for Bridging Cultures of Everyday and Scientific Thinking", *Journal of Research in Science Teach*, 24.
- HIZAL, A. (1989). "Bilgisayar Eğitimi ve bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Elazığ, A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları*, No:11.
- HOTAMAN, D. (1995). "Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tutumları ile Akademik Arasındaki İlişki", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- HOUSE, J. D. (1993, 1994, 1995, 1996). Bulunduğu kaynak: "Günlümüz Fen Bilgisi Eğitiminde Yeni Öğretim Teknikleri & Dijital Çağda Başarılı Bir Fen Bilgisi Öğreticisinin Yeni Roller?", Özel Okullar Birliği, Fen Bilgisi Eğitimi Seminerleri. Kesercioğlu, T. (2001).
- HOUSE, J. D.; PRISON, S. K. (1998). "Student Attitudes and Academic Background as Predictors of Achievement in College English", *International Journal of Instructional Media*, 25, 29-43.
- International Assessment of Educational Progress. IAEP. (1992). *Learning Science*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
- İNCEOĞLU, M. (1993). *Tutum Algı İletişimi*. Ankara: V Yayınları.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. (1988). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Basım-Yayın-Dağıtım.
- KAPTAN, F. (1998). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KAPTAN, F. (1999). *Fen Bilgisi Öğretimi. Öğretmen Kitapları Dizisi* ISBN: 975.11.1729.1, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- KAPTAN, F.; KORKMAZ, H. (2001). "Mevcut Fen Bilgisi Programı ile 2001-2002 Öğretim Yılında Uygulanacak Olan Yeni Fen Bilgisi Programlarının Karşılaştırılması", *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 273, 33-38.
- KEPÇEOĞLU, M. (1986). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Toraman Matbaacılık.
- KESERCİOĞLU, T. (2001). "Günlümüz Fen Bilgisi Eğitiminde Yeni Öğretim Teknikleri & Dijital Çağda Başarılı Bir Fen Bilgisi Öğreticisinin Yeni Roller?", Özel Okullar Birliği, Fen Bilgisi Eğitimi Seminerleri.
- KESERCİOĞLU, T.; SERİN, O. (2000). "21. Yüzyılda Türkiye'de ve Bazı Batı Ülkelerindeki Polisin Eğitim Programlarının Karşılaştırılması", 21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Kitapçığı, 25-27 Ekim 2000, Ankara.
- KESERCİOĞLU, T.; SERİN, O. (2004). "Öğrencilerin Fene Yönelik Tutum ve Başarıları Arasındaki İlişkinin Ailesel Özellikleri Açısından İncelenmesi", İzmir Özel Tevfik Fikret Okulları Eğitimde Yeni Yönelimler Sempozyumu, İzmir.
- KESERCİOĞLU, T.; SERİN, O.; SERİN, U.; BALIM, G. (2000). "Biyoloji Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", III. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu Bildirileri, Çanakkale.
- KILINÇ, M. (1997). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Kırşehir Örneği)", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- KOBALLA, T. R. (1988). "Attitude and Related Concepts in Science Education.", *Science Education*. 72, 2, 115-126.
- KOBALLA, T. R.; CRAWLEY, F. E.; SHRIGLEY, R. L. (1990). "A Summary of Science Education-1988", *Science Education*, 74, 3, 69-81.
- KOYDEMİR, F. (1994). "Dokuz Eylül Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Kendi Anabilim Dalları ve Almanca'ya Yönelik Tutumları Konusunda Karşılaştırmalı Bir Araştırma", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- KÖROĞLU, H.; TARHAN, L.; KESERCİOĞLU, T.; CAVAŞ, B.; KEŞAN, C.; SERİN, O.; MORALI, S.; BOYACIOĞLU, H.; BALIM, G. (2000). "The Use of Computer Technology in Seventh Grade Science Topics Which Contain Mathematics." ISEC 2000, İngiltere.
- KURAN, K. (1991). "Hatay ve Adana Eğitim Yüksekokullarındaki Öğrencilerin ÖSS Puanları İle Akademik Başarılarının Karşılaştırılması", *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 72-81.
- KURBANOĞLU, S.; AKKOYUNLU, B. (2002a). "Öğrencilere Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Kazandırılması Üzerine Bir Çalışma", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 81-88.

KURBANOĞLU, S.; AKKOYUNLU, B. (2002b). "Öğretmen Adaylarına Uygulanan Bilgi Okuryazarlığı Programının Etkliliği ve Bilgi Okuryazarlığı Becerileri ile Bilgisayar Öz-yeterlik Algısı Arasındaki İlişki", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 98-105.

KÜÇÜKAHMET, L. (1997). "Öğretmen Yetştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları", Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

LAWTON, J.; GERSCHNER, V. T. (1982). "A Review of Literature on Attitudes toward Computers and Computerized Instruction", *Journal of Research and Development in Education*, 1, 16, 50-55.

LEWIN, T.; NAMA, S.; ZİAPORA, L. (1991). "Achievements and Attitudinal Patterns of Boys and Girls in Science", *Journal of Research in Science Teaching*, 28, 4, 315-328.

LİNN, M. C. (1992). "Science Education Reform: Building the Research Base", *Journal of Research in Science Teaching*, 29, 821-840.

LUKE, M. D.; COPE, L. D. (1994). "Student Attitudes Toward Teacher Behavior and Program Content in School of Physical Education", *The Physical Educator*, 57-66.

MAKROKIS, V.; SAWADA, T. (1996). "Gender Computers and Other School Subjects among Japanese and Swedish Students", *Computer and Education*, 26, 4, 225-231.

MCCOMAS, W. F. (1989). "The Issues of Effective and Valid Student Evaluation", *Education and Urban Society*, 22, 72-82.

MEBOSNİAK, M. (1998). *Teacher 2000*. High School Journal, 81, 2.

MILSON, A. J.; EKŞİ, H. (2003). "Öğretmenlerin Karakter Eğitiminde Yetkinlik Duygusu Konusunda Bir Ölçme Aracına Doğru Karakter Eğitimi Yetkinlik İnanç Skalası ve Tütöçeye Uyarlanma Çalışması", *Değerler Eğitimi Dergisi*, 4, 99-130.

MIDDLEBROOK, P. N. (1974). "Social Psychology and Modern Life", Alfred A. Knopf, New York.

MORGAN, C. T. (1988). *Psikolojiye Giriş*. Çevirenler: Hüsnü Arıcı ve ark. H.Ü. Psikoloji Bölümü Yayınları, Ankara.

MORREL, P. D.; LEDEERMAN, N. G. (1998). "Students' attitudes toward school and classroom Science: Are they independent phenomena?", *School Science & Mathematics*, 98, 76-84.

OLİVER, J. S.; SİMPSONS, S. D. (1988). "Influences of Attitude Toward Science, Achievement Motivation and Science Self concept on Achievement in Science: A Longitudinal Study", *Science Education*, 72, 2, 143-155.

ORHUN, N. (1999). "Anadolu Üniversitesi Fen fakültesi Matematik Bölümü 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Benlik Kavramları, Matematiğe Yönelik Tutumları, Matematik Yeteneklerinin Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması", *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 49-53.

OVERDOR, C. S. (1984). "Teacher Perception of the Current and Future Status of the Use of Microcomputers for Instructional Purposes in the Public Secondary School", *Dissertation Abstracts International*, Bulunduğu Kaynak: Aksoy, 1989.

ÖNAL, A., GEBAN, Ö. (1994). "Genel Lise Programında Yer Alan Kimya Konularıyla İlgili Derslerin Müfredatının İncelenmesi ve Ders Geçme Sisteminin Değerlendirilmesi", I. Ulusal Fen Bilimleri Sempozyumu Bildirileri, İzmir, DEÜ. Yayınları.

ÖZÇELİK, D. A. (1987). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara : ÖSYM Yayınları.

ÖZGÜL, İ. (2000). "Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Müzik 1-2 Derslerine İlişkin Duyuşsal Özelliklerinin Tutumlarının Değerlendirilmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 8, 1, 79-88.

ÖZGÜVEN, İ. E. (1974). "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler", H.Ü. Yayınları, Yayın No:7.

- ÖZTÜREL, L. (1987). "Bilgisayar Öğretiminin Matematik Erişimine Etkisi", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- PEHLİVAN, Z. (1997). "Eğitim Bilimine Giriş Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri ve Erişim Düzeyi", *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 229, 32-33.
- RANDRAV, M, BEAMAR C, LUNDBERG, W, (1993). Bulunduğu Kaynak "Günlük Fen Bilgisi Eğitiminde Yeni Öğretim Teknikleri & Dijital Çağda Başarılı Bir Fen Eğitiminin Yeni Roller", Özel Okullar Birliği, Fen Bilgisi Eğitimi Seminerleri, Kesercioğlu, T. (2001).
- RIZA, E. T. (1995). "Öğretim Elemanlarının Öğretimde Kullanılan Araç-Gereçlere Yönelik Davranış ve Tutumları", *İzmir, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 143-174.
- ROSENBERG, M.J.; HOVLAND, C. I. (1960). "Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes", M. J. Rosenberg ve diğerleri, *Attitude Organization and Change*. New Haven: Yale University Press, 1-4.
- SARACALOĞLU, A. S. (1991). "Fen ve Edebiyat Fakülteleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *İzmir I. Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri*, 565-569.
- SARACALOĞLU, A. S. (1992). "Yabancı Dile Yönelik Tutum Ölçeği", *Yayımlanmamış Araştırma Raporu*, İzmir, E.Ü. Edebiyat Fakültesi.
- SARACALOĞLU, A. S. (1995). "The Relationship Between Attitudes Toward Teaching Profession and Achievement Among Turkish Student in Physical Education and Sport Department", *International Conference on Physical Education and Sport of Children and Youth*, Bratislava, Slovakia.
- SARACALOĞLU, A. S. (1996). "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Duyusal Özellikleri İle Yabancı Dil Arasındaki İlişki", *Performans*, 2, 4, 145-158.
- SARACALOĞLU, A. S. (2000). "Fen ve Edebiyat Fakülteleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri", *İzmir. E.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları*, No:100.
- SARACALOĞLU, A. S.; KAŞLI, A. F. (2001). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki", *Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1,1.
- SARACALOĞLU, A. S.; BOZKURT, N.; SERİN, O.; SERİN, U. (2000). "Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler", *IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Erzurum.
- SARACALOĞLU, A. S.; KESERCİOĞLU, T.; GÖKLER, İ.; SERİN, O.; SERİN, U. (2001). "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması", *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bolu.
- SARACALOĞLU, A.S., SERİN, O.; BOZKURT, N. (2000). "Öğretmen Adaylarının Fen Bilimlerine Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki", *Hacettepe Üniversitesi İv. Fen Bilimleri Kongresi*, 7-9 Eylül 2000, Ankara.
- SARACALOĞLU, A. S.; SERİN, O.; SERİN, U. (2001). "İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bolu.
- SAUNDERS, J. T. (1984). "A Comparative Study of Selected Dodds Elementary Teachers' Knowledge and Attitudes toward Computers", *Dissertation Abstracts International*, 45, 5, 1289.
- SAUNDERS, W. L.; SHEPARDON, D. A. (1987). "Comparison of Concrete and Formal Science Instruction Upon Science Achievement and Reasoning Ability of Six Grade Student", *Journal of Research in Science Teaching*, 24, 1, 39-51.
- SAYIN, S. (2003). "Farklı Programlarda Okuyan Öğretmen Adayı Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğilimi, Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum ve Mesleki Benlik Saygısı", *S.D.Ü. Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 74-84.

- SCARDAMALIA, M.; BEREITER, C. (1996). "Engaging Students in a Knowledge Society", *Educational Leadership*, 54.
- SELÇUK, E. (1997). "İngilizce Dersine Karşı Tutum İle Bu Derste Akademik Başarı Arasındaki İlişki", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- SEMERÇİ, Ç. (1999). "Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği", *Eğitim ve Bilim*, 3, 111, 51-55.
- SENEMOĞLU, N. (1989). "Öğrenci Giriş Nitelikleri İle Öğretme-Öğrenme Süreci Özelliklerinin Matematik Derslerindeki Öğrenme Düzeyini Yordama Gücü", *Yayımlanmamış Araştırma Raporu*, Hacettepe Üniversitesi.
- SERİN, O. (2001). "Lisans ve Lisansüstü Düzeydeki Fen Grubu Öğrencilerinin Problem Çözme, Fen V e Bilgisayara Yönelik Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- SERİN, O.; KESERCİOĞLU, T.; SARACALOĞLU, A. S.; SERİN, U. (2000). İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik Tutumları", IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- SERİN, O.; SARACALOĞLU, A. S.; SERİN, U.; KESERCİOĞLU, T. (2002). "Fen Grubu Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması", *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13.
- SERİN, U. (2001). "Celal Bayar Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin Fen (Bilimlere) Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması", *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- SEZGEN, Ş. (1986). *Eğitime Giriş*, İstanbul: MEB.
- SHRIGLEY, R. L. (1988). "Defining Attitude for Science Educators", *Journal of Research in Science Teaching*, 25, 659-678.
- SIMPSON, R. D.; KOBALLA, T. R. J.; OLIVER, J. S.; CRAWLEY, F. E. (1994). "Research on the Affective Dimension of Science Learning", D. White (Ed), *Handbook of Research on Science Teaching and Learning*, New York: Mac Millan Publishing Company, 211-235.
- SMITH, H. A. (1969). "Science Trends and Dilemmas", (chapter 2) *The Britanica Review of American Education* 1, Chicago: *Encyclopedia Britanica*, 1969.
- SMITH, S. D. (1986). "Relationship of Computers Attitudes to Sex, Grade-Level and Teacher Influence", *Education*, 106, 338-344.
- SORAN, H.; ORUÇ, M. (1994). "İlköğretim Okulu II. Kademe Öğrencilerinin Fen Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki", *İzmir: I. Ulusal Fen Bilimleri Eğitim Sempozyumu Bildirileri*, 21-30.
- ŞAHİN, N. (1992). "Ariye Anadolu Öğretmen Lisesi 3. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- TAVŞANCIL, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- TEKİNDAL, S. (1988). "Okula İlişkin Tutum İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki", *Çağdaş Eğitim*, 13, 139, 29-33.
- TEMEL, A. (1988). "Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenliğe İlişkin Tutumlarına Öğretmenlik Formasyon Programlarının Etkisi", *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 3, 10-19.
- TEMEL, H.; ORAL, B.; AVANOĞLU, Y. (2000). "Kimya Öğrencilerinin Deneysel Yönelik Tutumları", *Çağdaş Eğitim*, 264, 32-38.
- TEPE, D. (1999). "Öğrencilerin Fen Derslerine İlişkin Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- TRAINDIS, H. C. (1971). *Attitude and Attitude Change*. New York: John Wiley.

TRAINDIS, H. C. (1977). *Attitude and Attitude Change*. New York: John Wiley.

TÜRKMEN, L. (2002). "Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Fen Bilimleri ve Fen Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumları", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 218-228.

TÜRKÜM, A. (2000). "Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutumları ve Kendini Açma Eğilimleri", *A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 205-220.

ÜNAL, M.; UŞAKLI, H. (2001). "Yükseköğretimde Matematik Başarısını Etkileyen Faktörler", *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 29-38.

ÜNLÜ, S. (2000). "The Effect of Conceptual Change Text in Students' Achievement Atom Molecule. Matter Concepts", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

ÜSTÜNDAĞ, T. (1998). "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersinin Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Erişime ve Dersle Yönelik Öğrenci Tutumlarına Etkisi", *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 133-138.

ÜSTÜNER, I.; Ş. SANCAR. (1999). "Lise Öğrencilerinin Fizik Kavramlarını Anlama Düzeylerini ve Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi", *İzmir, D.E. Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 147-155.

VARIŞ, F. (1992). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara.

VARIŞ, F. (1994). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara.

WEISS, I. R. (1987). "Report of the 1985-86 National Survey of Science and Mathematics Education", Research Triangle Park, NC: Triangle Institute.

WESTERBACK, M. E. (1982). "Studies on Attitude Toward Teaching Science and Anxiety About Teaching Science in Preservice Elementary Teachers", *Journal of Research in Science Teaching*, 19, 603-616.

YALVAÇ, B.; SUNGUR, S. (2000). "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Derslerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi", *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 56-64.

YETİM, H. (2002). "İlköğretim Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerindeki Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

YETKİN, Y. (1997). "Biyoloji Eğitimi ve Eğitim Öğretmen Üzerine Bir Araştırma", İstanbul, II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Yayını, 306-342.

YILDIRIM, H. (2000). "Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek", *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167-176.

YİĞİT, N. (2004). "Fizik Öğretiminde Bilgisayar Destekli Uygulamaların Başarıya Etkisi", *Milli Eğitim Dergisi*, 161: 160-171.

EKLER**EK-1****Kişisel Bilgi Formu**

1. Adınız, Soyadınız.....

2. Okuduğunuz Üniversite

3. Bölümünüz.....

4. Sınıfınız.....

5. Cinsiyetiniz () Kız

() Erkek

6. Mezun Olduğunuz Lise Tipi

a. Genel Lise

b. Mesleki Teknik Lise

c. Öğretmen Lisesi

d. Anadolu Lisesi

e. Özel Lise

f. Diğer (.....)

7. Lise mezuniyet dereceniz

a. Orta

b. İyi

c. Pekiyi

8. Bölüm Tercih Sıranız

a () 1 – 5

b () 6 – 10

c () 11 – yukarı

EK-2

**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ'NE İLİŞKİN
ÖRNEK CÜMLELER**

	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Öğretmenlik zevkli bir meslektir.					
2. Öğretmenlik saygın bir meslektir.					
3. Öğretmenlik bir sorumluluktur.					
4. Öğretmenlik en son yapmak istediğim iştir.					
5. Öğretmenlik ideal bir meslektir.					
6. Öğretmenlik fedakarlık ister.					
7. Öğretmenlik parayla ölçülmez.					
8. Öğretmenlik kutsal bir meslektir.					
9. Öğretmenlik mesleğini seviyorum.					
10. Öğretmenlik mesleği ilgili kitapları okurum.					